

WELVAARTSBINDING VAN DE SOCIALE ZEKERHEIDSUITKERINGEN: EEN OVERZICHT VAN DE RECENTE ONTWIKKELINGEN

Maart 2008

*N. Fasquelle, nf@plan.be,
M-J. Festjens, mjf@plan.be,
B. Scholtus, bs@plan.be*

Abstract - De wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact installeert een structureel mechanisme dat de sociale uitkeringen bindt aan de welvaartsevolutie. Alhoewel geïnspireerd op het sociaal beleid zoals vooropgesteld door de Studiecommissie voor de Vergrijzing definieert de wet enveloppes voor welvaartsbinding die essentieel verschillen. Deze working paper analyseert de wettelijke regeling, beschrijft het tot stand komen van de eerste enveloppe 2007 - 2008 en onderzoekt vervolgens de meerkost op middellangetermijn van de toepassing van de enveloppes zoals voorzien door de wet. Daarnaast worden de sociale correcties over de periode 2000 - 2008 vergeleken met de tussentijdse genormeerde loonsverhogingen. Tenslotte worden twee alternatieve scenario's van welvaartsbinding onderzocht.

Jel Classification - H53, H55, I3

Keywords - Welfare programs, Social Security benefits

Inhoudstafel

1. De welvaartsenveloppe voorzien in het Generatiepact versus het sociaal beleid voorgesteld door de SCvV	1
1.1. Beknopt overzicht van de hypothesen voor welvaartsbinding op lange termijn zoals gedefinieerd door de Studiecommissie voor de Vergrijzing	1
1.2. De welvaartsenveloppe voorzien door het Generatiepact vergeleken met het langetermijnsценario geformuleerd door de Studiecommissie voor de Vergrijzing	4
2. Selectieve verhogingen beslist in het kader van de enveloppe 2007 - 2008.....	6
2.1. Beschikbare budgettaire enveloppe 2007 - 2008	6
2.2. De toegekende budgettaire enveloppe 2007 - 2008	7
2.2.1. Toegekende budgettaire enveloppe voor 2007 - 2008 in de werknemersregeling	7
2.2.2. Toegekende budgettaire enveloppe voor 2007 - 2008 in de zelfstandigenregeling	8
2.3. Gedetailleerd overzicht van de toegekende budgettaire enveloppe 2007 - 2008	10
3. De sociale correcties vergeleken met de loonevolutie over een periode van negen jaar, 2000 - 2008.....	13
3.1. De loonstijging gematigd door de loonnorm	13
3.2. Inhaalbeweging van de vervangingsinkomens door sociale correcties	14
3.3. Stand van zaken na het inhaalbeleid van de periode 2000 - 2008	18
4. Invloed van de sociale correcties 2007 - 2008 en van de welvaartsenveloppe uit het Generatiepact op de socialezekerheidsuitgaven op middellange termijn.....	21
4.1. Gehanteerde hypothesen van sociaal beleid	21
4.2. Meeruitgaven te wijten aan de welvaartsaanpassingen tijdens de periode 2009 - 2012 in uitvoering van het Generatiepact	23
4.3. Meeruitgaven in de sociale zekerheid tengevolge van het geheel aan sociale correcties over de periode 2007 - 2012	25
5. Twee varianten van welvaartsbinding.....	27
5.1. Variant 1: ex ante kost van 0,5 % bijkomende welvaartsbinding van de niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1 jaar geleden ingegaan	27
5.2. Variant 2: kost van een welvaartsbinding gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging vanaf 2009	29

Lijst van tabellen

Tabel 1 -	Beschikbare financiële enveloppe 2007 - 2008	6
Tabel 2 -	Welvaartsaanpassingen beslist in het kader van de beschikbare enveloppe 2007-2008 - in mln euro	11
Tabel 3 -	Welvaartsaanpassingen beslist in het kader van de beschikbare enveloppe 2007-2008 (vervolg) - in mln euro	12
Tabel 4 -	Reële loonstijging per hoofd - jaarlijkse groei in %	13
Tabel 5 -	Berekeningspercentages, minima en maximumbedragen van enkele socialezekerheidsuitkeringen: toestand op 1 januari 2008 maar uitgedrukt aan de spilindex 118,48 van toepassing tijdens 2007	20
Tabel 6 -	Hypothesen i.v.m. de welvaartsbinding in de middellangetermijn vooruitzichten 2007 - 2012 - jaarlijkse groei in %	21
Tabel 7 -	Exante kost van de welvaartsbinding in uitvoering van het Generatiepact - in mln. euro, lopende prijzen	24
Tabel 8 -	Jaarlijkse toename van de sz-prestaties, gedeflatteerd met de overeenkomstige prijsindex - in procenten	25
Tabel 9 -	Exante kost van alle sociale correcties beslist voor 2007 - 2008 en gepland vanaf 2009 - in mln. euro, lopende prijzen	26
Tabel 10 -	Exante kost van 0,5 % bijkomende welvaartsbinding - in mln. euro, lopende prijzen pro memorie: de sociale correcties volgens de enveloppe 2007-2008, en voorzien in het Generatiepact	28
Tabel 11 -	Hypothesen i.v.m. de welvaartsbinding in variant 2 - jaarlijkse groei in %	29
Tabel 12 -	Exante kost van de welvaartsbinding gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging - in mln. euro, lopende prijzen pro memorie het verschil met de welvaartsbinding voorzien in het Generatiepact - tussen haakjes	30
Tabel 13 -	Jaarlijkse toename van de sz-prestaties, gedeflatteerd met de overeenkomstige prijsindex - in procenten	31

Samenvatting

De wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact installeert een structureel mechanisme dat de sociale uitkeringen bindt aan de welvaartsevolutie. Geïnspireerd op het sociaal beleid dat de Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV) voorstelde in haar basisscenario op lange termijn, heeft de wet dezelfde percentages welvaartsaanpassingen aangenomen: 1,25 % voor de loongrenzen, 1 % voor de forfaitaire bedragen en 0,5 % voor de niet-forfaitaire uitkeringen. Maar feitelijk is de door de wet gedefinieerde enveloppe, beschikbaar voor welvaartsbinding, op twee punten toch essentieel verschillend. Daar waar de SCvV de welvaartsaanpassingen kadert binnen een gegeven loonevolutie, zijn volgens de wet deze percentages van toepassing ongeacht de lonen al of niet stijgen. Aldus, binnen de hedendaagse context van volgehouden loonmatiging komen deze percentages overeen met een voordeliger welvaartsbinding dan die voorgesteld door de SCvV. Bovendien is de wet onduidelijk geformuleerd omdat zij de welvaartsaanpassingen niet expliciet beperkt tot de uitkeringen die een welvaartsverlies hebben geleden, tenzij de term welvaartsaanpassing impliciet de voorwaarde van een welvaartsverlies veronderstelt.

De wet betreffende het generatiepact stelt dat om de twee jaar het advies van de sociale partners (Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en Nationale Arbeidsraad) wordt gevraagd omtrent de omvang en de toewijzing van de welvaartsenveloppe. De sociale correcties in 2007 zijn grotendeels ingevuld door de regering, met de gelijkschakeling van de minimum invaliditeitsuitkering met het minimumpensioen als belangrijkste structurele maatregel. Voor 2008 werd de beschikbare enveloppe voor welvaartsaanpassing bepaald door de sociale partners, zoals voorzien in het Generatiepact. Bij die gelegenheid is de wet in zijn ruimste betekenis geïnterpreteerd, zodoende dat er naast de verhoging van de oudste uitkeringen en van de minima voldoende marge is om de berekeningspercentages van sommige vervangingsinkomens te verhogen. Daarentegen verhogen de berekeningsplafonds veel minder waardoor de afstand tussen minimumuitkering en maximumuitkering kleiner wordt. Een belangrijk deel van de getroffen maatregelen zijn structureel en verhogen de uitkering van zowel de huidige generatie als van toekomstige generaties.

De maatregelen genomen in het kader van de welvaartsenveloppe 2007 - 2008, verhogen de betrokken socialezekerheidsuitkeringen in 2008 met 1,1 % in de werknemersregeling en met 2,35 % in de zelfstandigenregeling, terwijl de lonen (private sector) intussen zouden toenemen met 1,6 %, loondrift inbegrepen. Uitgedrukt in percent van het bbp bedraagt de meerkost van die maatregelen 0,13 % vanaf 2008 tot 2012. Buiten die welvaartsenveloppe heeft de regering nog andere maatregelen getroffen die kaderen binnen het gevoerde werkgelegenheidsbeleid, zoals de pensioenbonus indien gewerkt op 62 jarige leeftijd en ouder; zij verhogen de socialezekerheidsuitgaven bijkomend met 0,03 % van het bbp in 2008, oplopend tot 0,05 % van het bbp in 2012. Alle maatregelen van 2007 en 2008 tezamen kosten 0,16 % van het bbp in 2008 en 0,18 % in 2012.

Een vergelijking, over de periode 2000 - 2008, van de toegekende sociale correcties met de genormeerde loonsverhogingen toont aan dat de vervangingsinkomens de voorbije jaren een inhaaloperatie kennen. Met uitzondering van de werkloosheidsuitkeringen, zijn vooral de mini-

imum vervangingsinkomens sterk verhoogd, gaande van 10 % tot 30 %, in die mate dat ze het niveau naderen van het gewaarborgd minimumloon. Tegenover die substantiële verhoging van de minimumuitkeringen stijgen de loongrenzen en aldus de maximumuitkeringen omzeggens niet, waardoor de herverdeling binnen de socialezekerheidsregelingen sterk is toegenomen ten nadele van het verzekeringskarakter van de regeling.

De toepassing vanaf 2009 van het 1,25 % 1 % 0,5 % - welvaartsscenario uit het Generatiepact - mits de beperking dat er een welvaartsverlies moet zijn geleden alvorens een aanpassing te kunnen genieten - zorgt voor een bijkomende verhoging van de betrokken socialezekerheidsuitkeringen in 2012 met 2,4 % in de werknemersregeling en met 3,8 % in de zelfstandigenregeling, terwijl de lonen (private sector) intussen zouden toenemen met 5,3 %, loondrift inbegrepen. Dit welvaartsscenario is voordeliger voor het zelfstandigenstatuut omdat zij in overgrote meerderheid een minimumpensioen genieten en hun invaliditeitsuitkering sedert 2007 gelijkgeschakeld is met het minimumpensioen; in beide gevallen voorziet het welvaartsscenario voor hen een jaarlijkse verhoging met 1 %.

De globale meerkost van alle sociale correcties sedert 2007 zou tegen 2012 oplopen tot 0,44 % van het bbp, waarvan 0,18 % van het bbp te wijten is aan de selectieve verhogingen van 2007 - 2008 en 0,25 % van het bbp het aandeel zou zijn van de welvaartsenveloppes 2009 - 2010 en 2011 - 2012. De hiervoor geciteerde cijfers komen overeen met de in mei 2007 gepubliceerde middellangetermijn vooruitzichten 2007 - 2012 van het Federaal Planbureau.

In een variant wordt de meerkost berekend van bijkomend 0,5 % welvaartsaanpassing, tijdens de periode 2008 - 2011, van de niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1 jaar geleden ingegaan, en dit bovenop de verhogingen beslist voor 2008 en bijkomend t.o.v. de 0,5 % aangekondigd in de wet betreffende het generatiepact. In deze variant genieten alle socialezekerheidsuitkeringen minstens een welvaartsbinding van 1 %, dus omzeggens een volledige welvaartsbinding vermits de gemiddelde loonstijging tijdens de jaren 2008 - 2011 op 1,1 % wordt geraamd, loondrift inbegrepen. De kostprijs van de welvaartsbinding bedraagt in de variant 0,47 % van het bbp in 2011, of 0,1 % meer dan die door toepassing van het Generatiepact.

In een tweede variant wordt de kost berekend van een welvaartsbinding, vanaf 2009, gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging i.p.v. de percentages vermeld in de wet betreffende het generatiepact. Indien er mag worden aangenomen dat de jaarlijkse loondrift 0,5 % zou bedragen dan zou het conventioneel loon toenemen met 0,4 % in 2009, 0,9 % in 2010 en 2011, 1 % in 2012. De welvaartsaanpassingen zouden dan respectievelijk 0,2 % 0,45 % en 0,5 % bedragen. In deze variant is de meerkost van de voorgestelde welvaartsbinding van de sociale prestaties lager, ten belope van 0,09 % van het bbp in 2012: namelijk 0,16 % van het bbp i.p.v. 0,25 % van het bbp overeenkomstig het scenario van het Generatiepact.

1. De welvaartsenveloppe voorzien in het Generatiepact versus het sociaal beleid voorgesteld door de SCvV

Alhoewel de wet betreffende het generatiepact een welvaartsbinding definieert, geïnspireerd op die voorgesteld door de Studiecommissie voor de Vergrijzing, is de beschikbare budgettaire enveloppe voor welvaartsbinding, zoals gesteld in de wet, op een aantal essentiële punten verschillend. Hierna volgt eerst een bondige uiteenzetting van het sociaal beleid voorgesteld door de SCvV om die vervolgens te vergelijken met het sociaal beleid aangenomen in de wet betreffende het generatiepact.

1.1. Beknopt overzicht van de hypothesen voor welvaartsbinding op lange termijn zoals gedefinieerd door de Studiecommissie voor de Vergrijzing

Het sociaal beleid dat de Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV) voorstelt in haar basisscenario bevat hypothesen inzake welvaartsbinding van de niet-forfaitaire uitkeringen, van de loongrenzen en het minimumrecht per loopbaanjaar (die een rol spelen bij de berekening van een uitkering), van de minimumuitkering en de forfaitaire bedragen, **die telkens gedefinieerd zijn ten opzichte van de loonevolutie.**

Het is belangrijk hierbij te vermelden dat het gaat over langetermijnhypothesen die zodanig zijn gesteld dat ze het huidige verzekerings- en herverdelingskarakter van de sociale regelingen handhaven en tegelijkertijd redelijk blijven binnen de veranderende demografische omgeving.

a. de niet-forfaitaire uitkeringen met 1,25 % losgekoppeld van de loonevolutie

Het merendeel van de vervangingsinkomens van de sociale zekerheid zijn berekend als een percentage van het laatst verdiende loon; also zijn die vervangingsinkomens verbonden met de welvaartstoestand van het jaar waarin het bedrag berekend is. Vandaar dat de vernieuwing van de generaties - telkens wanneer een oudere generatie wordt vervangen door een jongere, met een uitkering gebaseerd op een recenter loon - een impliciete welvaartsbinding met zich meebrengt, met name de endogene toename of een soort interne dynamiek van de gemiddelde uitkering in een regeling.

De noodzaak aan expliciete welvaartsaanpassingen heeft te maken met de duur dat de sociaal gerechtigde in eenzelfde socialezekerheidsregeling verblijft. Immers, het vervangingsinkomen, dat berekend is op het laatst verdiende loon, zal na één jaar de (reële) loonstijging missen van het voorbije jaar, na twee jaar de (reële) loonstijging van de voorbije twee jaren, enz., zodat zonder expliciete welvaartsbinding het vervangingsinkomen (buiten de binding aan de prijsevolutie) gelijk blijft aan x% van het laatst verdiende loon, dat de tussentijdse (reële) loonstijgingen heeft gemist. De welvaarts koppeling van de vervangingsinkomens is daarom des te belangrijker naarmate de gerechtigde langer in eenzelfde vervangingsinkomen-regeling verblijft en ook wanneer de tus-

sentijdse loonstijgingen groot zijn. Hieruit volgt dat **de welvaartsaanpassingen dienen gedefinieerd te worden in relatie met de gemiste loonstijgingen.**

Hoe groot moeten die welvaartsaanpassingen zijn? Een “volledige” welvaartsbinding zou betekenen dat de vervangingsinkomens voor ieder bijkomend jaar van verblijf in een regeling dezelfde verhoging krijgen als de loonstijging van de werkende bevolking. Zulke welvaartsbinding heeft zich in België enkel voorgedaan in de eerste helft van de jaren '70 (wet Namèche) als een soort inhaalbeweging t.o.v. de gestegen levensstandaard van de werkenden tijdens de golden sixties. Over de periode 1956 - 2002 stegen de lonen met gemiddeld 2,9 % per jaar en de gemiddelde welvaartsaanpassing van het werknemerspensioen bedroeg 1,1 %; aldus een historische loskoppeling met 1,8 %.

Ten opzichte van een toekomstige jaarlijkse loonstijging van 1,75 % heeft de Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV) gekozen voor 0,5 % welvaartsaanpassingen, of **1,25 % losgekoppeld van de loonevolutie**, waardoor zij rekest met een kleinere loskoppeling **of hogere welvaartsbinding dan geobserveerd in het verleden**. De SCvV heeft die hypothese aangenomen uit voorzorg; in een vergrijzende samenleving met proportioneel meer gepensioneerden die mettertijd ouder worden en daardoor langer verblijven in eenzelfde regeling is de behoefte aan welvaartsbinding groter.

b. de loongrenzen en het minimumrecht per loopbaanjaar volgen de conventionele loonstijging

Het loon dat als basis dient voor de berekening van een uitkering is begrensd tot een maximumbedrag, de zogenaamde loongrens, zodat het vervangingsinkomen voor de hogere inkomensklassen een percentage wordt van de loongrens. Hun welvaartsbinding is niet langer verbonden met het gemiste loon maar met het niveau van de loongrens.

Een blocage van de loongrens (buiten prijsaanpassingen) zou het verzekeringskarakter van de regeling uithollen omdat daardoor de uitkering voor een toenemend deel van de gerechtigden zou berekend worden op basis van een forfaitair bedrag, met name de geblokkeerde loongrens, die steeds meer achterop geraakt t.o.v. het verloren loon.

Om **de legitimiteit** van het wettelijk pensioen te versterken heeft de Kaderwet van 26 juli 1996 - de wet die de verhoging van de pensioenleeftijd van de vrouw regelt - de loongrens in de pensioenregeling voor werknemers gebonden aan de loonnorm¹, verminderd met de invloed van de loondrift. Dit toont aan dat **de evolutie van de loongrens meer te maken heeft met het in stand houden van de huidige regeling** dan wel met het te voeren welvaartsbeleid.

De SCvV heeft diezelfde binding overgenomen voor de loongrenzen in de overige socialezekerheidsregelingen: in de veronderstelling van jaarlijks 1,75 % macro-economische loonevolutie op

1. *“Artikel 7 van het KB nr. 50 wordt aangevuld met volgende bepaling: ... Het in het derde lid bedoelde jaarbedrag wordt om de twee jaar aangepast. De Koning stelt hiertoe, in Ministerraad overlegd besluit, de verhogingscoëfficiënt vast op basis van de beslissing die inzake de maximale marge voor de loonkostenontwikkeling wordt genomen in uitvoering van de wet strekkende tot realisatie van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen”*

lange termijn - 1,25 % conventionele loonstijgingen en 0,5 % loondrift te wijten aan bevorderingen en verschuivingen naar hogergeschoolde werkgelegenheid - worden **de loongrenzen met 0,5 % losgekoppeld van die loonevolutie zodat zij de evolutie van het conventionele loon volgen, in dit geval met 1,25 %**. De loskoppeling met telkens de grootte van de loondrift maakt dat het evenwicht tussen het verzekeringskarakter enerzijds en de herverdeling binnen de regeling anderzijds “grosso modo” wordt behouden: de uitkeringen van de opeenvolgende generaties stijgen ofwel aan het macro-economisch loonritme (inclusief loondrift) ofwel volgens het ritme van de conventionele lonen (exclusief loondrift) voor de hogere inkomensklassen. In de mate dat de toekomstige generaties beter geschoold zijn zullen zij talrijker getroffen worden door de loongrens waardoor zelfs met de aangenomen hypothese het verzekeringsgehalte in de regeling enigzins afneemt ten voordele van de solidariteit.

De Kaderwet van 26 juli 1996 installeert tevens een nieuwe regeling van minimumrecht per loopbaanjaar, om de invloed van de historisch ongelijke bezoldiging van de vrouw op haar pensioen te corrigeren. Indien het verdiende loon van een bepaald loopbaanjaar, geherwaardeerd op de ingangsdatum van het pensioen, lager is dan het minimumrecht, dan wordt dat minimumrecht als basis van de pensioenberekening genomen in plaats van het werkelijk verdiende loon. De Kaderwet definieert het minimumrecht als twaalf maal het gemiddeld minimum maandinkomen, zoals vastgesteld in de C.A.O. nr. 43. Bovendien vermeldt de wet dat dit minimumrecht verhoogt telkens het minimum maandinkomen verhoogt¹. De SCvV heeft daarom de toekomstige evolutie van dit **minimumrecht per loopbaanjaar gebonden aan de evolutie van de conventionele lonen**, ervan uitgaand dat het minimum loon de conventionele loonstijgingen zal volgen.

c. de minimumuitkeringen en de forfaitaire bedragen met 0,25 % losgekoppeld van de conventionele loonstijging

De **forfaitaire uitkeringen** (zoals kinderbijslagen, het bedrag voor loopbaanonderbreking en tijdskrediet, de wachttuitkering in geval van werkloosheid, de invaliditeitsuitkering in de regeling der zelfstandigen, ...) en het **minimumpensioen in de regeling der zelfstandigen** worden met 0,75 % losgekoppeld t.o.v. de 1,75 % (macro-economische) loonstijging, of een toename met 1 % **in geval van 1,25 % toekomstige conventionele loonstijging**.

De wettelijk minimumuitkering heeft het specifieke kenmerk dat ze, mits bepaalde voorwaarden, wordt gegarandeerd voor alle gerechtigden ongeacht de ingangsdatum van de uitkering. Daardoor kunnen oudere gerechtigden terecht komen in het minimum-statuut met 1 % welvaartsaanpassing, wanneer hun uitkering na x keren 0,5 % welvaartsaanpassingen lager zou komen te liggen dan het gegarandeerde minimumbedrag. De modulering van zulke minimumuitkering vereist dat het langetermijnmodel, naast de opsplitsing van de uitkeringen per leeftijd en per type, tevens voor elke leeftijd en type een verdeling van de bedragen zou bevatten. Tot op vandaag is die verfijning niet gemaakt behalve voor het minimumpensioen der zelfstandigen.

1. Niettegenstaande die voorziene binding aan het minimumloon is het minimumrecht de voorbije jaren slechts eenmaal verhoogd (buiten prijsaanpassingen) namelijk met 17 % voor de pensioenen die voor de eerste maal ingaan op 1 okt. 2006. Door die verhoging komt het pensioen overeenkomstig de toepassing van dat minimumrecht over een volledige loopbaan op het peil van het gewaarborgd minimumpensioen. Begin 2008 worden zowel het minimumloon als het minimumrecht met 2 % verhoogd (buiten prijsaanpassing).

In de overige regelingen wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de minimumuitkeringen en de overige uitkeringen; de minimumuitkeringen zijn opgeteld met de uitkeringen overeenkomstig een loon lager dan de loongrens. Alzo evolueert de minimumuitkering van de opeenvolgende generaties impliciet aan hetzelfde ritme als de overige uitkeringen, met name 1,75 % voor de nieuwe intredes en 0,5 % voor de uitkeringen die langer dan een jaar geleden zijn ingegaan. Zodoende wordt er van uitgegaan dat in de toekomst de proportie gerechtigden met een minimumbedrag niet zal veranderen en ook dat de afstand tussen de minimumuitkering en de overige loonsgebonden uitkeringen in elke generatie dezelfde blijft. In de langetermijnstudie wordt er dus rekening gehouden met een soort theoretisch gegarandeerd minimumbedrag 'per leeftijd' dat per nieuwe generatie 1,25 % hoger is dan dat van de 1 jaar oudere generatie. En naarmate oudere generaties worden vervangen door nieuwe generaties stijgt de minimumuitkering impliciet met 1,25 % of het ritme van de conventionele loonstijging.

In de pensioenregeling der zelfstandigen daarentegen, waar vandaag omzeggens drie kwart van alle gerechtigden met een zuivere (zelfstandige) loopbaan het minimumpensioen genieten, kan de hierboven beschreven methode niet gehanteerd worden. Daarenboven zal metertijd ook het proportioneel pensioen (in functie van de verdiende bedrijfsinkomsten) aan belang winnen. Daarom is de pensioenregeling der zelfstandigen uitgebreid gemodelleerd in het langetermijnmodel, met een aparte behandeling van het minimumpensioen, dat metertijd geleidelijk aan belang verliest en wordt vervangen door een inkomensgebonden pensioen.

In de pensioenregeling der werknemers is wel de modulering van het minimumrecht per loopbaanjaar uitgewerkt; er mag worden aangenomen dat in de toekomst vooral dit minimumrecht zal worden toegepast, ondermeer omwille van zijn veronderstelde toekomstige toename, terwijl het minimumpensioen metertijd minder aan bod zou komen.

1.2. De welvaartsenveloppe voorzien door het Generatiepact vergeleken met het langetermijnscenario geformuleerd door de Studiecommissie voor de Vergrijzing

Op de Bijzondere Ministerraad van Oostende besliste de regering om vanaf 2007 een structureel mechanisme in te voeren dat de loondrempels en de sociale uitkeringen bindt aan de welvaart. De beslissing wordt uitgevoerd met de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact, artikels 72 en 73 voor de werknemersregeling en artikels 5 en 6 voor de zelfstandigenregeling. De wet stelt dat de beschikbare financiële enveloppes voor welvaartsbinding dienen berekend te worden overeenkomstig de jaarlijkse verhoging van de loongrenzen en het minimumrecht per loopbaanjaar met 1,25 %, de minimumbedragen en forfaitaire uitkeringen met 1 % en de overige uitkeringen met 0,5 %.

Deze welvaartsbinding lijkt, op het eerste zicht althans, geïnspireerd op het langetermijnscenario inzake sociaal beleid van de Studiecommissie voor de Vergrijzing (SCvV).

Maar toch is de definiëring van de beschikbare enveloppe in de wet betreffende het generatiepact op een aantal punten **wezenlijk verschillend**.

- Daar waar het sociaal beleid van de SCvV geformuleerd werd als een gedeeltelijke ontkoppeling t.o.v. de loonevolutie definieert de wet betreffende het generatiepact **percentages welvaartsaanpassingen zonder de binding te maken met de loonevolutie**.
- De 0,5 % welvaartsaanpassingen van de overige uitkeringen worden in de wet **niet beperkt tot de gerechtigden die minstens één jaar in de regeling verblijven**, of het moet zijn dat de term “welvaartsaanpassing” impliciet verwijst naar enkel die vervangingsinkomens die een welvaartsverlies hebben geleden.
- En hoe dient de budgettaire enveloppe berekend te worden overeenkomstig de 1,25 % verhoging van de loongrens en het minimumrecht, beiden van toepassing tijdens de berekening van het werknemerspensioen: **t.o.v. wat reeds in de Kaderwet van 26 juli 1996 is voorzien of t.o.v. een theoretisch nul-scenario**. In het laatste geval zou een gedeelte van de middelen tweemaal worden besteed, vermits de regering de evolutie van bedoelde loongrens om de twee jaar bindt aan de loonnorm, zoals trouwens aangehaald in art. 72 van de wet betreffende het generatiepact “... *Een eventuele aanpassing van de berekeningsplafonds zal in ieder geval de tweejaarlijkse beslissing inzake de maximale marge voor de loonkostontwikkeling als uitgangspunt hebben.*”.

De wet betreffende het generatiepact stelt dat om de twee jaar het gezamenlijk advies van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven zal worden gevraagd omtrent de omvang en de verdeling van de budgettaire enveloppe voor welvaartsaanpassingen. Dit advies dient rekening te houden met “... *de noodzaak tot een duurzaam financieel evenwicht in de sociale zekerheid ...*”.

Het eerste advies van de Centrale Raad en de Nationale Arbeidsraad verscheen op 21 september 2006.

2. Selectieve verhogingen beslist in het kader van de enveloppe 2007 - 2008

Aan de hand van het cijfermateriaal, vermeld in allerlei documenten van de regering en de sociale partners, hebben we de hierna volgende budgettaire enveloppe voor welvaartsbinding in 2007 en 2008 samengesteld. We maken een onderscheid tussen enerzijds de "beschikbare enveloppe" en anderzijds de in dat kader "besliste maatregelen" met hun geraamde meerkost.

2.1. Beschikbare budgettaire enveloppe 2007 - 2008

Tijdens de tweedaagse ministerraad van 16 en 17 januari 2004 te Gembloux wordt er - naast de trapsgewijze verhoging van het minimumpensioen der zelfstandigen tot 120 euro per maand, te bereiken tegen eind 2007, waarvan de meerkost op jaarbasis 254 mln. euro bedraagt - ook een krediet voorzien van 14,3 mln. euro om de overige pensioenen in het sociaal statuut (3 mln.) alsook de regeling werkonbekwaamheid en invaliditeit in het sociaal statuut (11,3 mln.) te verbeteren.

Tabel 1 - Beschikbare financiële enveloppe 2007 - 2008

	Werknemers regeling		Zelfstandigen regeling		Werknemers en zelfstandigen	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Ministerraad te Gembloux: in te vullen door sociale partners			14,3		14,3	
Ministerraad te Oostende: reeds beslist ^a	71,6	19,5	3,4	2,2	75,0	21,7
1. Andere dan welvaartsaanpassingen	39,2		2,2		41,4	
- Toegelaten arbeid	13,8		2,2		16,0	
- Minimumrecht per loopbaanjaar +17 % (okt. 2006)	9,8				9,8	
- Verhoging loongrenzen (jan. 2007)	5,6				5,6	
- Invoering gepronotiseerd minimumpensioen (okt. 2006 ^b)	10,0				10,0	
2. Welvaartsaanpassingen	32,4	19,5	1,2	2,2	33,6	21,7
Verhoging tegemoetkoming voor hulp van derden	11,6		1,6		13,2	
Bijkomende welvaartsenveloppe overeenkomstig het Generatiepact	52,3	206,7	19,6	25,9	71,8	232,6
Totaal	135,5	226,2	38,9	28,1	174,3	254,3

a. De opsplitsing van de maatregelen in welvaartsaanpassingen en anderen is niet altijd duidelijk.

b. Het criterium "2/3-loopbaan waarvan elk kalenderjaar minstens 285 dagen van ten minste 6 uren per dag of 1710 uren moet bevatten" wordt versoepeld en vervangen door "2/3-loopbaan met minimum 156 voltijds equivalente dagen per kalenderjaar".

Vervolgens worden er tijdens de Bijzondere Ministerraad van Oostende allerlei sociale correcties beslist die in 2007 75 mln. euro kosten, waarvan 33,6 mln. voor welvaartsaanpassingen (zie tabel 1).

In het kader van het Generatiepact wordt er een bijkomende enveloppe van 85 mln. euro toegevoegd in 2007: 13,2 mln. euro voor de financiering van de verhoogde tegemoetkoming aan de invaliden (van 5,59 euro tot 12 euro) voor hulp van derden en de overige 71,8 mln. euro voor de verbetering van de sociale uitkeringen, waarover het advies van de raden (CRB en NAR) wordt gevraagd.

Aldus is de gezamenlijke beschikbare enveloppe voor 2007 bepaald op 174,3 mln. euro, namelijk de geciteerde 160 mln. en de 14,3 mln. aangenomen tijdens de ministerraad van Gembloux. Daarvan is 135,5 mln. euro te verdelen in de werknemersregeling en 38,9 mln. euro voor het sociaal statuut der zelfstandigen.

Voor 2008 wordt de wet betreffende het generatiepact toegepast: de budgettaire enveloppe voor welvaartsbinding dient zodanig berekend dat ze overeen komt met een jaarlijkse verhoging van de loongrenzen en het minimumrecht per loopbaanjaar met 1,25 %, van de minimumbedragen en forfaitaire uitkeringen met 1 % en van de overige uitkeringen met 0,5 %. De berekeningen van de instellingen bepalen de enveloppe voor 2008 op 232,6 mln. euro: 206,7 mln.¹ in de werknemersregeling en 25,9 mln. in de regeling voor zelfstandigen; het jaareffect van de maatregelen beslist tijdens de ministerraad van Oostende (21,7 mln. = 19,5+2,2) niet meegerekend.

Nochtans leverden de berekeningen door het Federaal Planbureau van het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 % voor 2008 in de werknemersregeling het resultaat op van 177,4 mln. euro aan index 120,64² of 170,8 mln. euro aan index 116,15. Tegenover dat bedrag van 170,8 mln. euro staan de berekeningen van de socialezekerheidsinstellingen met 206,7 mln. euro aan dezelfde index 116,15. Benevens enkele technische verschillen blijft er een verschil van 28,9 mln. euro, te wijten aan de toekenning van 0,5 % welvaartsaanpassingen aan uitkeringen die *minder dan een jaar geleden* zijn ingegaan (primaire ongeschiktheid en werkloosheid), alhoewel die uitkeringen berekend zijn op basis van een loon dat nog geen welvaartsverlies heeft geleden. Zodoende is er voldoende ruimte voor de voorstellen van de sociale partners om de berekeningspercentages van sommige uitkeringen te verhogen (zie invaliden en werklozen in tabel 2).

2.2. De toegekende budgettaire enveloppe 2007 - 2008

2.2.1. Toegekende budgettaire enveloppe voor 2007 - 2008 in de werknemersregeling

Aan de sociale partners werd het advies gevraagd over welke maatregelen te nemen binnen de beschikbare middelen. Zij hebben uiteindelijk een enveloppe van 48,5 mln. euro ingevuld voor 2007 (in plaats van 52,3 mln.) en van 210,5 mln. (91,6+118,9) voor 2008 (in plaats van 206,7 mln.). De globale meerkost van beide enveloppes op jaarbasis, voorgesteld door de sociale partners, bedraagt 292,9 mln. euro (140,1+152,8).

1. De theoretische berekeningen gemaakt voor de private verzekeringsmaatschappijen voor arbeidsongevallen niet meegerekend.
2. Zie *Advies van de SCvV inzake de budgettaire enveloppe 2008 bestemd voor welvaartsaanpassingen*, oktober 2006.

De hierna volgende financiële enveloppes 2007 - 2008 hernemen zowel de sociale correcties beslist tijdens de ministerraad van Oostende als de maatregelen voorgesteld door de sociale partners in hun advies van 21 september 2006.

	<u>Enveloppe 2007</u>	<u>Enveloppe 2008</u>	<u>Globale kost op jaarbasis</u>
Ministerraad Oostende:			
- andere dan welvaartsaanpassingen	39,2 mln		39,2 mln
- welvaartsaanpassingen	32,4 mln	19,5 mln	51,9 mln
- bijkomende hulp van derden	11,6 mln		11,6 mln
Sociale partners, ingegaan in 2007	48,5 mln	91,6 mln	140,1 mln
Sociale partners, ingegaan in 2008		118,9 mln	152,8 mln
Totaal	131,7 mln	230,0 mln	395,6 mln
Meerkost van jaarlijkse welvaartsbonus	+ 14,6 mln	+ 20,6 mln	
Kostprijs toegekende enveloppes	146,3 mln	250,6 mln	

In tabel 2 en 3 wordt een gedetailleerd overzicht gegeven van alle maatregelen die deel uitmaken van de respectievelijke enveloppes, waarbij het onderscheid wordt gemaakt tussen de invulling door de regering respectievelijk door de sociale partners.

De regering heeft de voorstellen van de sociale partners aangenomen behalve voor de pensioenen. Wat betreft de werknemerspensioenen kozen de sociale partners voor een 2 % verhoging in 2007 van het minimumpensioen en de pensioenen minstens 20 jaar geleden ingegaan, en vervolgens een 2 % verhoging in 2008 van de pensioenen 15 - 20 jaar geleden ingegaan en van de pensioenen precies 6 jaar vroeger ingegaan (in navolging van het mechanisme gestart door de ministerraad van Oostende), telkens met ingang vanaf september.

De regering heeft daarentegen beslist aan sommige gepensioneerden een welvaartsbonus toe te kennen op 1 april: de minima en oudste pensioenen die in 2007 15 jaar geleden en ook nog vroeger zijn ingegaan ontvangen een welvaartsbonus van 75 euro in 2007 en van 165 euro in 2008. De gepensioneerden wiens pensioen anno 2008 ten minste 6 jaar tot 15 jaar geleden is ingegaan ontvangen op 1 april 2008 een welvaartsbonus van 90 euro. Daarenboven garandeert de regering de door de sociale partners beloofde 2 % verhoging vanaf september door het eventuele negatieve verschil met de welvaartsbonus (2 % verhoging vanaf september minus de welvaartsbonus) bij te passen. Om de welvaartsbonus te financieren wordt de beschikbare budgettaire enveloppe in de werknemersregeling verhoogd met 14,6 mln. euro in 2007 en met 20,6 mln. euro in 2008.

De globale meerkost in de werknemersregeling van de maatregelen die kaderen binnen de welvaartsenveloppe 2007 - 2008 bedraagt op jaarbasis 395,6 mln. euro (de meerkost van een eventuele jaarlijkse welvaartsbonus niet meegerekend) waarvan 356,4 mln. euro (395,6-39,2) voor welvaartsaanpassingen zijnde **1,1 % van de betrokken uitkeringen**.

2.2.2. Toegekende budgettaire enveloppe voor 2007 - 2008 in de zelfstandigenregeling

In de zelfstandigenregeling bedraagt de beschikbare budgettaire enveloppe voor 2007 globaal genomen 38,9 mln. euro (zie tabel 1) waarvan 4,9 mln. *concreet* is ingevuld (2,2 mln. voor een

uitbreiding van de cumul van een vervangingsinkomen met de toegelaten arbeid, 1,2 mln. voor de 2 % verhoging van de pensioenen ingegaan in 2000 en 2001, en 1,6 mln. voor de verhoogde tegemoetkoming voor hulp van derden). Voor de verdeling van de resterende budgettaire enveloppe 2007, met name 34 mln. euro, wordt het advies gevraagd aan de sociale partners. De enveloppe voorzien voor het stapsgewijs verhogen van het minimumpensioen (ministerraad Gembloux) en de daaraan gekoppelde weerslag op de minimum invaliditeitsuitkeringen zijn niet meegerekend; daarom hierna enkel pro memorie opgenomen.

	<u>Enveloppe 2007</u>	<u>Enveloppe 2008</u>	<u>Globale kost op jaarbasis</u>
MR Gembloux: vanwege sociale partners	14,3 mln		14,3 mln
Ministerraad Oostende:			
- andere dan welvaartsaanpassingen	2,2 mln		2,2 mln
- welvaartsaanpassingen	1,2 mln	2,2 mln	3,4 mln
- bijkomende hulp van derden	1,6 mln		1,6 mln
Sociale partners, met ingang in 2007	19,6 mln	27,3 mln	46,9 mln
Sociale partners, met ingang in 2008		1,8 mln	5,4 mln
Totaal	38,9 mln	31,3 mln	73,8 mln
Meerkost van jaarlijkse welvaartsbonus	+ 6,5 mln	+ 10,5 mln	
Kostprijs toegekende enveloppes	45,4 mln	41,8 mln	
pm: verhoging minimumpensioen	(59,9 mln)	(50,0 mln)	
en daaraan gekoppelde minima	(0,4 mln)	(4,4 mln)	(4,8 mln)

Voor 2008 wordt de budgettaire enveloppe, aanvankelijk bepaald op 25,9 mln. euro (zie tabel 1), verhoogd door de sociale partners tot 29,1 mln. euro, waarvan 27,3 mln. bestemd voor het jaareffect van de welvaartsverhogingen ingegaan op 1 september 2007 en 1,8 mln. euro voor nieuwe maatregelen met ingang 2008.

In tabel 2 en 3 wordt een overzicht gegeven van de maatregelen in de zelfstandigenregeling, opgedeeld naargelang de toewijzing gebeurt tijdens de ministerraad van Gembloux of Oostende, door de sociale partners of door de regering.

Inzake ziekte en invaliditeit heeft de regering het voorstel van de sociale partners behouden. Wat betreft de pensioenen der zelfstandigen kozen de sociale partners voor een 2 % verhoging van het minimumpensioen, van de oudste pensioenen (minstens 15 jaar geleden ingegaan) en de pensioenen precies 6 jaar vroeger ingegaan, namelijk volledig analoog met de maatregelen in de pensioenregeling voor werknemers.

Zoals in de werknemersregeling heeft de regering gekozen voor de toekenning van een welvaartsbonus aan sommige gepensioneerden in de maand april: de minima en oudste pensioenen die in 2007 15 jaar geleden of vroeger zijn ingegaan ontvangen een welvaartsbonus van 75 euro in 2007 en van 165 euro in 2008. De gepensioneerden wiens pensioen 6 jaar tot 15 jaar geleden is ingegaan in 2008 ontvangen op 1 april 2008 een welvaartsbonus van 90 euro. Ook in de regeling der zelfstandigen garandeert de regering de door de sociale partners beloofde 2 % verhoging vanaf september door het eventuele negatieve verschil met de welvaartsbonus bij te passen. Om de wel-

vaartsbonus te financieren wordt de budgettaire enveloppe in de zelfstandigenregeling met 6,5 mln. euro opgetrokken in 2007 en met 10,5 mln. euro in 2008.

De gezamenlijke kostprijs van de toegekende budgettaire enveloppes 2007 - 2008 bedraagt in de regeling voor zelfstandigen 73,8 mln. euro (de meerkost van een eventuele jaarlijkse welvaartsbonus niet meegerekend) waarvan 71,6 mln. euro (73,8-2,2) voor welvaartsverbeteringen van de vervangingsinkomens. Ten opzichte van de betrokken uitkeringen komt die **welvaartsenveloppe voor 2007 - 2008 overeen met een verhoging van 2,35 %**.

2.3. Gedetailleerd overzicht van de toegekende budgettaire enveloppe 2007 - 2008

De hierna volgende tabel 2 en 3 bevat een gedetailleerde weergave van de maatregelen die deel uitmaken van de budgettaire enveloppe 2007 - 2008; vandaar dat de tabel opgesteld is in telkens bijkomende kredieten. Voor het goede begrip van de tabel volgen hierna twee voorbeelden.

Heel wat vervangingsinkomens ontvangen een verhoging op 1 sept. 2007; hun budgettaire weerslag bedraagt 4 maanden op de enveloppe van 2007 en bijkomend 8 maanden op de enveloppe van 2008 om alzo de jaarlijkse meerkost te bereiken die tussen haakjes is vermeld.

Een moeilijk leesbaar voorbeeld doet zich voor bij de pensioenen:

- De sociale partners beslissen in de werknemersregeling het minimumpensioen en de pensioenbedragen minstens 20 jaar geleden ingegaan met 2 % te verhogen op 1.9.2007: meerkost 35,3 mln. euro in 2007 en bijkomend 64,8 mln. euro in 2008 wanneer de jaarlijkse meerkost van 100,1 mln. euro wordt bereikt.
- De regering beslist daarentegen een welvaartsbonus toe te kennen op 1.4.2007 aan de minimumpensioenen en de pensioenbedragen minstens 15 jaar geleden ingegaan. Bovendien garandeert ze de 2 % verhoging beloofd door de sociale partners vanaf september 2007. Dit betekent dat wanneer de welvaartsbonus kleiner is dan de beloofde 2 % voor 4 opeenvolgende maanden (september tot december), dan zal het verschil worden bijgepast. De maatregel van de regering kost 14,6 mln. euro meer in 2007 dan het voorstel van de sociale partners. In 2008 is de kost van de maatregel dezelfde als het voorstel van de sociale partners vermits de welvaartsbonus een eenmalige maatregel is van 2007, toegekend bovenop het pensioenbedrag, terwijl de 2 % verhoging een structureel karakter heeft en wordt toegepast op het pensioenbedrag zelf.
- Voor 2008 beslissen de sociale partners 2 % verhoging toe te kennen aan de werknemerspensioenen die 15 jaar tot 20 jaar geleden zijn ingegaan en die precies 6 jaar geleden zijn ingegaan, en dit vanaf 1.9.2008: de meerkost wordt geraamd op 14,7 mln. euro in 2008 (4 maanden) en 42,1 mln. euro op jaarbasis.
- Opnieuw beslist de regering een welvaartsbonus toe te kennen op 1.4.2008 en tevens de beloofde 2 % verhoging te garanderen: de meerkost t.o.v. het voorstel van de sociale partners bedraagt 20,6 mln. euro zodat de globale kost voor de enveloppe van 2008 oploopt tot 35,3 mln. euro.

Tabel 2 - Welvaartsaanpassingen beslist in het kader van de beschikbare enveloppe 2007-2008
- in mln euro

	MR Gembloux		BMR Oostende		Sociale partners		Begroting		Meerkost op jaar- basis
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	
Werknemerspensionen:			7,9	+15,8 (=23,7)	+35,3 (=43,2)	+79,5 (=138,5)	+14,6 (=57,8)	+20,6 (=159,1)	+6,8 (=165,9)
- 2 % verhoging van de pensioenen ingegaan in 2000 en 2001 (1.9.2007)			7,9	+15,8 (=23,7)					23,7
- Advies van de sociale partners: 2 % verhoging van minima, minimumrecht en pensioenbedragen minstens 20j geleden ingegaan (1.9.2007)					35,3	+64,8 (=100,1)			[100,1]
- Vervangen door de welvaartsbonus in de maand april 2007 voor minima en pensioenen die minstens 15j geleden zijn ingegaan waarbij tevens de belofde 2 % van de sociale partners wordt gegarandeerd vanaf 1.9.2007							+14,6 (=49,9)	+0,0 (=100,1)	100,1
- Advies van de sociale partners: 2 % verhoging van de pensioenbedragen 15-20j geleden ingegaan en 6j geleden ingegaan in 2002 (1.9.2008)						14,7			+27,4 (=42,1)
- Vervangen door de welvaartsbonus in de maand april 2008 voor minima en pensioenen minstens 6j geleden ingegaan waarbij tevens de belofde 2 % van de sociale partners wordt gegarandeerd vanaf 1.9.2008								+20,6 (35,3)	+0,0 (=42,1)
<i>PM: verhoging minimumrecht, grens toegelaten arbeid, geprotatiseerd minimumpensioen</i>			(33,6)				(33,6)		
1.b Zelfstandigenpensionen:	3,0		+1,2 (=4,2)	+2,2 (6,4)	+9,6 (=13,8)	+27,1 (=43,1)	+6,5 (=20,3)	+10,5 (=53,6)	-6,9 (=46,7)
- 2 % verhoging van de pensioenen ingegaan in 2000 en 2001 (1.9.2007)			1,2	+2,2 (=3,4)					3,4
- Advies van de sociale partners: 2 % verhoging van minima en pensioenbedragen minstens 20j geleden ingegaan (1.9.2007)	3,0				+9,6 (=12,6)	+25,3 (=37,9)			[37,9]
- Vervangen door de welvaartsbonus in de maand april 2007 voor minima en pensioenen die minstens 15j geleden zijn ingegaan waarbij tevens de belofde 2 % van de sociale partners wordt gegarandeerd vanaf 1.9.2007							+6,5 (=19,1)	+0,0 (=37,9)	37,9
- Advies van de sociale partners: 2 % verhoging van de pensioenbedragen 15-20j geleden ingegaan en 6j geleden ingegaan in 2002 (1.9.2008)						1,8			+3,6 (=5,4)
- Vervangen door de welvaartsbonus in de maand april 2008 voor minima en pensioenen minstens 6j geleden ingegaan waarbij tevens de belofde 2 % van de sociale partners wordt gegarandeerd vanaf 1.9.2008								+10,5 (=12,3)	+0,0 (=5,4)
<i>PM verhoging grens toegelaten arbeid</i>			(2,2)				(2,2)		
2.a Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit - werknemers, zeelieden en mijnwerkers:			33,8	+3,4 (=37,2)	+8,7 (=42,5)	+28,4 (=74,3)	+0,0 (=42,5)	+0,0 (=74,3)	+2,1 (=76,4)
- 2 % verhoging van de invaliditeitsuitkering ingegaan in 2000 en 2001 (1.9.2007)			1,5	+3,0 (=4,5)					4,5
- Verhoging minima primaire ongeschiktheid (vanaf 7 ^e maand) en invaliditeit tot niveau van de minimumpensionen (1.1.2007)			19,1						19,1
- Tegemoetkoming van 12 euro voor hulp van derden (1.1.2007)			11,6						11,6
- 2 % verhoging van de invaliditeitsuitkering onregelmatige invaliden (1.4.2007) parallel met het leefloon			1,6	+0,4 (=2,0)					2,0
- Primaire ongeschiktheid: minima +2 % (1.9.2007)					0,2	+0,5 (=0,7)			0,7
- Invaliditeit: 2 % verhoging van de minima en de invaliditeitsuitkeringen minstens 20j geleden ingegaan (1.9.2007) en					8,5	+17,3 (=25,8)			25,8
2 % verhoging van de invaliditeitsuitkeringen 15-20j en 6j geleden ingegaan (1.9.2008)						1,2			+2,0 (=3,2)
- Percentage alleenstaande invaliden 53 % i.p.v. 50 % (1.1.2008)						9,4			+0,1 (=9,5)
2.b ZIV - zelfstandigen:	11,3		1,6		+10,0 (=22,9)	+2,0 (=24,9)	+0,0 (=22,9)	+0,0 (=24,9)	+0,0 (=24,9)
- Tegemoetkoming van 12 euro voor hulp van derden (1.1.2007)			1,6						1,6
- Verhoging van minima arbeidsongeschiktheid met 2 % op 1.9.2007					1,7	+2,0 (=3,7)			3,7
- Primaire ong. uitkering gelijkgeschakeld met minimumpensionen zelfstandigen (1.1.2007)					5,9				5,9
- Invaliditeitsuitkering: gelijkgeschakeling met minimumpensionen werknemers bij stopzetting of met minimumpensionen zelfstandigen zonder stopzetting van werkzaamheden (1.1.2007)	11,3				+2,4 (=13,7)				13,7

Tabel 3 - Welvaartsaanpassingen beslist in het kader van de beschikbare enveloppe 2007-2008 (vervolg) - in mln euro

	MR Gembloux		BMR Oostende		Sociale partners		Begroting		Meerkost op jaar- basis
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008	
3. Kinderbijslagen: werknemersregeling en zelfstandigenregeling:					2,2	+4,6 (=6,8)	+0,0 (=2,2)	+0,0 (=6,8)	+0,0 (=6,8)
- Behoud verhoogde kinderbijslag, 2 jaar i.p.v. 6 maanden, bij werkhervatting na werkloosheid of invaliditeit (1.1.2007)					2,2	+4,6 (=6,8)			6,8
<i>PM: Schoolpremie</i>							(76,0)		76,0
<i>Extra kindergeld eenoudergezinnen</i>							(8,5)		14,6
4. Werkloosheidsuitkeringen, bruggensioenen, loopbaanonderbreking/tijdskrediet:			2,2			+93,2 (=95,4)	+0,0 (=2,2)	+0,0 (=95,4)	+3,6 (=99,0)
- Verhoging wachttuitkering met 2 % voor alleenstaanden vanaf 21 jaar (1.4.2007)			2,2						2,2
- Verhoging met 2 % van minima's en forfaits (1.1.2008)						46,2			+1,0 (=47,2)
- Verhoging berekeningspercentage voor alleenstaande (vanaf 2de periode 53 % i.p.v. 50 %) en samenwonende (tijdens 1ste periode: 58 % i.p.v. 55 %) werklozen (1.1.2008)						47,1			+2,5 (=49,6)
5. Arbeidsongevallen en beroepsziekten:			0,1	+0,3 (=0,4)	+2,3 (=2,4)	+4,8 (=7,5)	+0,0 (=2,4)	+0,0 (=7,5)	+0,8 (=8,3)
- Verhoging niet-minimum uitkeringen met 2 % ingegaan in 2000 en 2001 (1.9.2007)			0,1	+0,3 (=0,4)					0,4
- Verhoging van minimum uitkeringen met 2 % (1.9.2007)					1,6	+3, (=4,7)			4,7
- Verhoging niet-minimumuitkeringen met 2 % ingegaan minstens 20j geleden (1.9.2007)					0,7	+1,3 (=2,0)			2,0
- Verhoging niet-minimum uitkeringen met 2 % ingegaan minstens 15-20j en 6j geleden (1.9.2008)						0,4			+0,8 (=1,2)
Totaal in de SZ-rekening:	14,3		+46,8 (=61,1)	+21,7 (=82,2)	+68,1 (=129,2)	+239,6 (=390,5)	+21,1 (=150,3)	+31,1 (=421,6)	+6,4^a (=428,0)
Werknemersregeling									
- BMR Oostende			44,0 (32,4+ 11,6)	+19,5 (=51,9+ 11,6)					
- Sociale partners					+48,5 (=92,5)	+210,5 (=322,5)			+33,9 (=356,4)
- Regering							+14,6 (=107,1)	+20,6 (=343,1)	...
<i>PM: verhoging minimumrecht, grens toegelaten arbeid, loongrenzen en geproratieerd minimumpensioen</i>			(39,2)						
Zelfstandigenregeling									
- MR Gembloux en BMR Oostende	14,3		2,8 (=17,1)	+2,2 (=19,3)					
- Sociale partners					+19,6 (=36,7)	+29,1 (=68,0)			+3,6 (=71,6)
- Regering							+6,5 (=43,2)	+10,5 (=78,5)	...
<i>PM verhoging grens toegelaten arbeid</i>			(2,2)						

- a. De maatregelen voorgesteld door de sociale partners voor 2008 kosten op jaarbasis 37,5 mln. euro (33,9+3,6) meer dan hun kost in 2008 omwille van de uitgestelde ingangsdatum. Anderzijds is de kost van de toegekende welvaartsbonus in 2008 van 31,1 mln. euro (20,6+10,5) eenmalig zodat die maatregel niet is opgenomen in de kolom met de meerkost op jaarbasis. Vandaar dat de globale meerkost op jaarbasis slechts 6,4 mln. euro (37,5-31,1) meer bedraagt dan de kostprijs van de maatregelen in 2008.

3. De sociale correcties vergeleken met de loonevolutie over een periode van negen jaar, 2000 - 2008

Hierna worden, over een periode van negen jaar, de sociale correcties afgewogen ten opzichte van de tussentijdse loonevolutie. Die vergelijking toont aan dat men mag spreken van een inhaalbeweging van sommige vervangingsinkomens.

De financiële houdbaarheid van de sociale zekerheid kan slechts gegarandeerd worden in de mate dat de toename van het bbp die kan financieren, met name via de groei van de productiviteit, de lonen en de werkgelegenheid. Ook de legitimiteit van de regelingen vereisen dat er waakzaam wordt op toegezien dat de welvaartsaanpassingen en overige sociale correcties niet vlugger toenemen dan de lonen.

3.1. De loonstijging gematigd door de loonnorm

De wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen schrijft voor dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB), in samspraak met de sociale gesprekpartners, tweejaarlijks een Technisch verslag moet opstellen over de maximale beschikbare marges voor de loonkostenontwikkeling, de zogenaamde loonnorm. De loonnorm is bedoeld om de (macro-economische) loonkost in de pas te doen blijven met die van Frankrijk, Duitsland en Nederland, om alzo te voorkomen dat de loonkostontwikkeling een handicap zou vormen voor het concurrentievermogen van de bedrijven met de daaruit voortvloeiende invloed op de werkgelegenheid.

Die loonnorm, uitgedrukt in loonkost per uur, heeft zijn weerslag op de ontwikkeling van het loon (inclusief loondrift) alsook van het conventioneel loon (exclusief loondrift) per hoofd.

Tabel 4 - Reële loonstijging per hoofd - jaarlijkse groei in %

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2000 - 2008
A loonevolutie per hoofd (bruto-loon) ^a	1,3	0,8	0,1	0,1	0,5	-0,1	1,4	1,0	0,6	5,8
B conventioneel loon per hoofd ^b	1,3	0,8	1,4	0,6	0,8	0,2	0,5	0,2	0,6	6,5
C loondrift per hoofd ^c	0,0	0,0	-1,3	-0,5	-0,3	-0,3	0,9	0,8	(0,0)	-0,6

a. Deel 2 Nationale rekeningen 2006, Economische begroting van januari 2008.

b. Technische verslagen, Centrale Raad voor het Bedrijfsleven edities 2003, ... 2007.

c. Berekend A/B

De globale conventionele loonstijging per hoofd (exclusief loondrift) bedraagt tijdens de periode 2000 - 2008 6,5 % in reële termen. In wat volgt zullen we de reële verhogingen tijdens diezelfde periode van sommige sociale uitkeringen plaatsen. De vergelijking toont aan dat **de herverdeling ten voordele van de sociaal gerechtigden sterk is toegenomen tijdens de periode 2000 - 2008 terwijl de lonen werden gematigd.**

3.2. Inhaalbeweging van de vervangingsinkomens door sociale correcties

Hierna volgt een overzicht van de verhogingen van sommige vervangingsinkomens tijdens de periode 2000 - 2008 (2000 inbegrepen), inclusief de recent besliste aanpassingen voor 2007 en 2008.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de minimumuitkeringen, die gelden voor de gerechtigden ongeacht de ingangsdatum van de uitkering, en de niet-forfaitaire uitkeringen berekend in functie van het geplafonneerde laatst verdiende loon. In dat geval hebben we in het bijzonder aandacht voor de verhogingen toegekend aan de vervangingsinkomens ingegaan vóór 2000 die in 2008 nog aanwezig zijn. Het gaat hier dus over sociaal gerechtigden die tijdens een lange duur in dezelfde regeling verblijven, hetgeen het geval is in de pensioenregeling, de invaliditeitsregeling en de uitkeringen aan werklozen vanaf 50 jaar. De intredes van een recentere datum hebben weliswaar minder expliciete welvaartsaanpassingen genoten maar hun uitkering is berekend op een recenter loon en daardoor impliciet meer welvaartsgebonden.

a. in de pensioenregeling

1 De **werknemerspensioenen ingegaan vòòr 1988** genieten tijdens de periode 2000 - 2008 een verhoging met **6,5 %** (0,5 % in 2000, 1 % in 2002, 1 % in 2003, 2 % in 2007 en een welvaartsbonus die minstens 2 % moet bedragen vanaf september 2007).

De werknemerspensioenen **ingegaan vanaf 1989 en vòòr 1993** genieten tijdens de periode 2000 - 2008 een verhoging met minstens **4 %** (1 % in 2002, 1 % in 2003, en een welvaartsbonus van 165 euro die minstens 2 % moet bedragen vanaf september 2008).

De werknemerspensioenen **ingegaan tijdens de periode 1993 - 1999** genieten een **verhoging met 3 %** (vooreerst 2 % voor opeenvolgende leeftijdsgroepen tijdens de periode 2003 - 2006 en vervolgens de welvaartsbonus van 90 euro in 2008 die kan geraamd worden op gemiddeld 1 % verhoging).

De werknemerspensioenen **ingegaan in 2000, 2001 en 2002** krijgen één verhoging van **2 %** (in 2007 indien ingegaan in 2000 en 2001 en in 2008 indien ingegaan in 2002).

Tegenover die selectieve welvaartsverbeteringen, van 2 %, 3 %, 4 % tot 6,5 %, over de periode 2000 - 2008, staat een gemiddelde loonstijging met 6,5 % voor de werknemers in de marktsector

Het minimumpensioen in de werknemersregeling zal tijdens diezelfde periode **toenemen met 9,5 %** (3,5 % in juli 2000, 3,8 % in april 2003, 2 % in sept 2007) **met daarenboven een welvaartsbonus van 165 euro** in 2008 (geraamd op 1,2 % tot 1,5 % van respectievelijk het gezinsbedrag of het bedrag alleenstaande, bij een volledige loopbaan). Die globale verhoging met minstens 10,7 % is van toepassing voor alle gepensioneerden met het minimum-statuuut (minimaal een tweederde loopbaan), zowel voor intredes als vroeger gepensioneerden.

Naast de welvaartsaanpassingen en andere sociale correcties is er in het kader van het gevoerde werkgelegenheidsbeleid **een nieuwe regeling van pensioenbonus** ingevoerd. De pensioenbonus geeft recht op 2 euro extra-pensioen per gewerkte dag voor tijdvakken ingegaan vanaf 1.1.2006 gepresteerd op de leeftijd van 62 jaar tot 65 jaar. De pensioenbonus wordt toegekend bovenop het eigenlijke pensioen eventueel minimumpensioen. De pensioenbonus kan maximum 8 euro per dag bedragen (indien gewerkt op 62 jarige leeftijd, 63 jarige ... tot

65 jarige leeftijd) of 208 euro per maand. Voor de minimumpensioen-gerechtigden zou die **pensioenbonus tegen 2010 kunnen oplopen tot 17 à 20 % extra pensioen**, al naargelang het een gezinsstatuut of statuut alleenstaande betreft (bij volledige loopbaan). Die hoge percentages worden weliswaar gerealiseerd bij een bijzondere groep gepensioneerden want het zijn vooral alleenstaande vrouwen die het minimumpensioen genieten in de werknemersregeling.

- 2 In de **pensioenregeling van de zelfstandigen** gebeurt de welvaartsaanpassing hoofdzakelijk via het minimumpensioen omdat drie kwart van de gepensioneerden, met een loopbaan enkel in het zelfstandige statuut, het minimumpensioen genieten. Het **minimumpensioen in het statuut der zelfstandigen** is tijdens de periode 2000 - 2008 verhoogd met **31,0 %** (in constante prijzen) **met daarenboven een welvaartsbonus van 165 euro** in 2008 (of 1,2 tot 1,7 % van dit verhoogde minimumpensioen bij volledige loopbaan ingeval van respectievelijk het gezinsstatuut en het statuut alleenstaande).

Dezelfde **pensioenbonus** als in de regeling der werknemers geldt ook voor de zelfstandigen; het extra-pensioen komt in dit geval overeen met **bijkomend 19,6 % van het minimumpensioen gezinsbedrag** (bij volledige loopbaan) **of bijkomend 26 % van het minimumpensioen bedrag alleenstaande** (bij volledige loopbaan). Hier gaat het over veel meer betrokkenen dan in de werknemersregeling vermits de zelfstandigen sowieso hun bedrijvigheid op hogere leeftijd stoppen.

b. in de regeling ziekte en invaliditeitsuitkeringen

- 3 In de **ziekte- en invaliditeitsregeling voor werknemers** wordt de uitkering voor ziekte of primaire ongeschiktheid (gedurende het eerste jaar) berekend aan 60 %, uitgezonderd voor de samenwonende aan 55 %, van het geplafonneerde loon, met een gegarandeerd minimumbedrag, reeds vanaf de 7de maand arbeidsongeschiktheid indien de voorwaarde van regelmatige werknemer is vervuld.

In de invaliditeitsregeling, namelijk de arbeidsongeschiktheid vanaf het tweede jaar, wordt er een onderscheid gemaakt tussen drie categorieën van gerechtigden:

Met persoon ten laste: hun invaliditeitsuitkering wordt berekend aan 65 % van het gederfde geplafonneerd loon.

Hun welvaartsverhogingen zijn:

- Minimumuitkering regelmatige werknemer: **+11,5 %** vanaf januari 2000 tot september 2007 (in constante prijzen), waarvan 7,4 % wordt gerealiseerd in 2007: 5,4 % door de koppeling aan het minimumpensioen vanaf januari 2007 en 2 % te wijten aan de verhoging van het minimumpensioen op 1 september 2007.
- Minimumuitkering niet-regelmatige werknemer: **+10,4 %** vanaf januari 2000 tot september 2007 (in constante prijzen).
- De niet-minimum uitkering heeft een welvaartsaanpassing van **2 % indien 6 jaar geleden of vroeger ingegaan** (maatregel beslist tijdens de ministerraad van Oostende).

Alleenstaanden, zonder personen ten laste en met verlies van enig inkomen: hun invaliditeitsuitkering berekend aan 45 % van het gederfde geplafonneerd loon in 2000, werd op 1 januari 2003 verhoogd tot 50 % en zal vanaf januari 2008 53 % worden, zowel voor bestaande

uitkeringen als nieuwe intredes; beide verhogingen komen overeen met een stijging van **17,8 %**. **Daarenboven is er de 2 % welvaartsaanpassing indien 6 jaar geleden of vroeger ingegaan.**

De minimum uitkeringen in dit statuut ontvangen dezelfde procentuele verhogingen als in het geval van de categorie met persoon ten laste: 11,5 % voor regelmatige werknemers en 10,4 % voor niet-regelmatige werknemers.

Samenwonenden, zonder personen ten laste en zonder verlies van enig inkomen: hun invaliditeitsuitkering wordt berekend aan 40 % van het gederfde geplafonneerd loon.

Hun welvaartsverhogingen zijn:

- Minimumuitkering regelmatige werknemer: **+8,0 %** vanaf januari 2000 tot september 2007 (in constante prijzen).
- Minimumuitkering niet-regelmatige werknemer: **+10,4 %** vanaf januari 2000 tot september 2007 (in constante prijzen).
- Niet-minimum uitkering heeft een welvaartsaanpassing van **2 % indien 6 jaar geleden of vroeger ingegaan** (maatregel beslist tijdens de ministerraad van Oostende).

- 4 In de ziekte- en invaliditeitsregeling voor zelfstandigen zijn de uitkeringen een forfaitair bedrag. In 2000 kwamen die forfaitaire bedragen in geval van invaliditeit overeen met het bestaansminimum. In geval van primaire ongeschiktheid waren de forfaitaire bedragen nog beduidend lager dan het bestaansminimum.

Eind 2006 zijn de uitkeringen voor primaire ongeschiktheid grosso modo met 50 % verhoogd en de invaliditeitsuitkering bij stopzetting van het bedrijf met 20 %, telkens uitgedrukt in constante prijzen.

De belangrijkste aanpassing gebeurt nochtans in januari 2007 wanneer **de primaire ongeschiktheidsuitkering** alsook de **invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen gelijkgeschakeld worden met het minimumpensioen der zelfstandigen**. Ingeval van stopzetting van het bedrijf wordt de invaliditeitsuitkering gelijk aan **het minimumpensioen der werknemers**. Omwille van die binding met de minimumpensioenen verhogen de uitkeringen voor zelfstandigen in primaire arbeidsongeschiktheid en in invaliditeit zonder stopzetting nog met 2 % in september 2007 en op 1 december 2007 als gevolg van de laatste verhoging van het minimumpensioen der zelfstandigen met 30 euro (maatregel ministerraad van Gembloux). Ingeval van stopzetting van het bedrijf verhoogt de invaliditeitsuitkering met 2 % op 1 september 2007 omwille van zijn binding met het werknemerspensioen.

Het globaal effect van alle aanpassingen tijdens de periode 2000 - 2008 maken dat de **primaire ongeschiktheidsuitkering omzeggens verdubbelt**. De **invaliditeitsuitkering neemt toe met ruim 30 %** en er wordt een nieuwe categorie "samenwonende" ingevoerd wiens uitkering eind 2007 respectievelijk 21 % bij stopzetting bedrijf en 17 % bij niet-stopzetting, hoger is dan in 2000 (buiten prijsaanpassingen).

c. in de regeling werkloosheid, brugpensioen, loopbaanonderbreking of tijdskrediet

5.1 **De uitkeringen voor volledige werkloosheid toegekend op basis van arbeid** variëren volgens de gezinssituatie van de werkloze en de duur van de werkloosheid. Beide factoren bepalen het berekeningspercentage dat wordt toegepast op het verloren brutoloon begrensd tot de loongrens van de regeling. Voor elke gezinssituatie wordt er een minimumuitkering gegarandeerd.

Uitkering overeenkomstig het statuut “met persoon ten laste” (berekend aan 60 % van het gedeelde geplafonneerd loon): de minimumuitkering van deze categorie gerechtigden wordt met 19,83 euro per maand verhoogd vanaf 1 januari 2001 en bijkomend met 2 % vanaf 1 januari 2008.

Uitkering overeenkomstig het statuut “alleenstaande” (berekend aan 60 % van het gedeelde geplafonneerd loon tijdens het eerste jaar werkloosheid en vervolgens aan 53 % vanaf het tweede jaar werkloosheid): verhoging van de minimumuitkering van deze categorie gerechtigden met 0,7 % op 1 januari 2001 en vervolgens met 2 % vanaf 1 januari 2008. Het berekeningspercentage in dit statuut, van toepassing vanaf het tweede jaar werkloosheid, bedroeg begin 2000 43 % en is ondertussen verhoogd (in 2000, 2001, 2002 en 2008) tot 53 % vanaf januari 2008. Die verhoging met 10 procentpunten betekent een welvaartsverbetering van de betrokken gerechtigden met 23 % tijdens de periode 2000 - 2008.

Uitkering overeenkomstig het statuut “samenwonende” (berekend aan 58 % tijdens de eerste periode of het eerste jaar werkloosheid, aan 40 % tijdens de tweede periode - namelijk de dertiende veertiende en vijftiende maand werkloosheid verlengd met telkens drie bijkomende maanden voor ieder jaar beroepsverleden als werknemer -, en een forfaitair bedrag tijdens de daaropvolgende derde periode): de minimumuitkering tijdens de eerste en de tweede periode is met 2 % verhoogd vanaf 1 januari 2008. De berekeningspercentages zijn tijdens de periode 2000 - 2008 als volgt opgetrokken: het percentage van toepassing tijdens de eerste periode werkloosheid is op 1 januari 2008 verhoogd van 55 % naar 58 %, en het percentage van toepassing tijdens de tweede periode werkloosheid is sedert januari 2002 verhoogd van 35 % naar 40 %. Het forfaitair bedrag toegekend aan de samenwonende tijdens de derde periode werkloosheid is met 6,8 % verhoogd op 1 januari 2002 en met 2 % op 1 januari 2008.

Anciënniteitstoeslag: volledig werklozen van minstens 50 jaar met een beroepsloopbaan van 20 jaar als werknemer genieten vanaf de dertiende maand werkloosheid een anciënniteitstoeslag. Die toeslag verschilt volgens de gezinssituatie van de betrokken werkloze en is hoger naarmate de leeftijd van de begunstigde hoger is. Tijdens de periode 2000 - 2008 is de anciënniteitstoeslag niet opgewaardeerd.

5.2 **De uitkeringen voor volledige werkloosheid toegekend op basis van studies** (de wachtuitkering na het voleindigen van de studies en de overbruggingsuitkering tijdens het volgen van een erkende deeltijdse opleiding): de uitkeringen zijn forfaitair en verschillen volgens de leeftijd en de gezinssituatie.

Beide soorten uitkeringen zijn tijdens de periode 2000 - 2008 verscheidene keren opgewaardeerd: met 10 % in het statuut alleenstaande en indien ouder dan 21 jaar (4 % op 1 januari 2002, 4 % tijdens de periode 2004 - 2006 en 2 % op 1 januari 2008) met 6 % zowel in het statuut met persoon ten laste als in het statuut samenwonende, eveneens indien ouder dan 21 jaar

(4 % op 1 januari 2002 en 2 % op 1 januari 2008) en met 2 % indien jonger dan 22 jaar ongeacht het gezinsstatuut (op 1 januari 2008).

5.3 **De uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid** worden berekend als een percentage van het geplafonneerde brutoloon. De berekeningspercentages verschillen volgens de gezinssituatie (op dit moment aan 65 % zowel in het statuut met persoon ten laste als in het statuut alleenstaande en aan 60 % in het statuut samenwonende). Op 1 juli 2003 werden die berekeningspercentages met 5 % opgetrokken.

5.4 **Brugpensioen**

De uitkering voor voltijds brugpensioen, voor wat betreft het gedeelte ten laste van de RVA, wordt berekend aan 60 % van het geplafonneerde laatst verdiende brutoloon. Er heeft geen opwaardering van deze uitkering plaatsgevonden.

De uitkering voor halftijds brugpensioen is een forfaitair bedrag dat niet werd opgewaarderd tijdens de beschouwde periode.

5.5 **Loopbaanonderbreking en tijdskrediet**

Deze uitkeringen zijn allen forfaitaire bedragen en werden niet opgewaarderd. Maar de regeling is tijdens de periode 2000 - 2008 sterk geëvolueerd. De regeling van het tijdskrediet is opgericht in 2002. Op 1 juli 2005 werd het ouderschapsverlof uitgebreid en opgewaarderd, werd het recht op 1/5de tijdskrediet ingevoerd voor de 55-plussers alsook het recht op tijds-krediet na één gewerkt jaar voor de nieuw aangeworven 55-plussers.

3.3. Stand van zaken na het inhaalbeleid van de periode 2000 - 2008

Bij de analyse van het gevoerde sociaal beleid is het belangrijk na te gaan in welke mate de genoemde maatregelen een structureel karakter hebben dan wel uitdoven in de tijd.

Alhoewel de welvaartsaanpassing van de oudere pensioenen even hoog is als de loonevolutie zal de meerkost van die maatregel mettertijd verminderen, evenredig met de overlevingskans van de betrokken gerechtigden.

Daarentegen hebben **de meeste maatregelen** een blijvende kost omdat ze **gelden voor de huidige - en toekomstige generaties**:

- de verhoging van het berekeningspercentage ingeval van de invalide met het statuut alleenstaande (van 45 % in 2000 tot 53 % in 2008, een toename met 17,8 procent), ingeval van de werkloze met het statuut alleenstaande (vanaf de tweede periode berekend aan 53 % i.p.v. 43 % of een toename met 23 procent) en ingeval van de werkloze met het statuut samenwonende (tijdens de eerste periode berekend aan 58 % i.p.v. 55 % en tijdens de tweede periode 40 % i.p.v. 35 %);
- de verhoging van de minimumuitkering met meer dan 30 % in de pensioenregeling voor zelfstandigen en met ruim 10 % in de pensioenregeling voor werknemers. Die verhoging heeft de afstand tussen het minimum- en maximumpensioen verkleind en het aantal gerechtigden op het minimumpensioen verhoogd;
- de verhoging van de forfaitaire invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen tot het niveau van het minimumpensioen bij een volledige loopbaan, kan beschouwd worden als een ver-

- vroegde pensionering maar zonder penaliserende wegens vervroeging, terwijl ondertussen de periode in gelijkstelling zal worden meegerekend bij het vaststellen van de pensioenbreuk. Zulke belangrijke wijziging van de regeling **zou kunnen leiden tot gedragsverandering**¹;
- ingeval van stopzetting van het bedrijf wordt de forfaitaire invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen op het niveau gebracht van het minimumpensioen der werknemers (overeenkomstig een volledige loopbaan) hetgeen de betrokkene een hogere uitkering bezorgt dan wanneer hij nadien op pensioen gaat met het minimumpensioen voor zelfstandigen. Wetende dat drie kwart van de zelfstandigen een minimumpensioen heeft zijn er ook hier **redenen aanwezig tot gedragsveranderingen**¹.
 - de substantiële verhoging van de minimumuitkeringen terwijl de loongrenzen en dus de maximumuitkeringen omzeggens niet toenemen zorgt ervoor dat de herverdeling binnen de regelingen toeneemt ten koste van het verzekeringskarakter.

Het in 2008 bereikte niveau van de minimumuitkeringen en de maximumbedragen van verscheidene vervangingsinkomens, alsook van het gewaarborgd minimumloon, worden onderling vergeleken in tabel 5. De bedragen zijn uitgedrukt aan de spilindex 118,48 (1996=100) van toepassing tijdens het jaar 2007.

Een eerste belangrijke observatie betreft de verhouding tussen de minimumuitkeringen enerzijds en het minimumloon anderzijds. De minimum vervangingsinkomens aan het gezinsbedrag, vrijgesteld van parafiscale heffingen, zijn per maand 120 tot 200 euro lager dan het algemeen gewaarborgd netto-maandloon, uitgezonderd in geval van werkloosheid.

Merk op dat vanaf 2007 zowel het minimumpensioen voor werknemers als de minimumuitkering voor ziekte en invaliditeit in de werknemersregeling, alsook de forfaitaire uitkering voor de invalide zelfstandige die zijn bedrijf stopt, aan mekaar gelijk zijn. Het enige verschil geldt voor de gepensioneerde omdat voor hem het minimumpensioen wordt vermenigvuldigd met zijn pensioenbreuk en enkel wordt toegekend mits die pensioenbreuk minstens 30 / 45ste bedraagt. Dezelfde opmerking geldt in het geval van de gepensioneerde - respectievelijk invalide zelfstandige.

1. De middellangetermijn vooruitzichten 2007 - 2012 houden geen rekening met die eventuele gedragsverandering.

Tabel 5 - Berekeningspercentages, minima en maximumbedragen van enkele socialezekerheidsuitkeringen: toestand op 1 januari 2008 maar uitgedrukt aan de spilindex 118,48 van toepassing tijdens 2007

	Berekenings- percentage	Minimum uitkering /maand	Maximum uitkering /maand	Forfaitair bedrag /maand	Loon- grens /maand
Werknemerspensioen					3749,6 € ^a
- statuut gezinshoofd	75%	1126,3 €	2043,0 €		
- statuut alleenstaande	60%	901,3 €	1634,4 €		
Zelfstandigenpensioen					
- statuut gezinshoofd	75%	1060,7 €	1168,9 €		
- statuut alleenstaande	60%	798,0 €	935,1 €		
Ziekte - en invaliditeitsuitkering voor werknemers					2877,0 €
1. Primaire arbeidsongeschiktheid ^b					
- statuut gezinshoofd	60%	1126,4 €	1726,2 €		
- statuut alleenstaande	60%	901,3 €	1726,2 €		
- statuut samenwonende	55%	780,5 €	1582,4 €		
2. Invaliditeit					
- statuut gezinshoofd	65%	1126,4 €	1870,2 €		
- statuut alleenstaande	53%	901,3 €	1524,8 €		
- statuut samenwonende	40%	780,5 €	1150,9 €		
Ziekte - en invaliditeitsuitkering voor zelfstandigen					
1. Ziekte of invaliditeit zonder stopzetting van het bedrijf					
- statuut gezinshoofd				1060,8 €	
- statuut alleenstaande				797,9 €	
- statuut samenwonende				708,5 €	
2. Invaliditeit met stopzetting van het bedrijf					
- statuut gezinshoofd				1126,3 €	
- statuut alleenstaande				901,3 €	
- statuut samenwonende				780,5 €	
Werkloosheidsuitkeringen na tewerkstelling					1796,8 €
- statuut gezinshoofd					
zonder anciënniteitstoelage	60%	931,0 €	1078,1 €		
met anciënniteitstoelage	+forfait	995,2 €	1183,9 €		
- statuut alleenstaande 1ste periode	60%	782,4 €	1078,1 €		
- statuut alleenstaande 2de periode					
zonder anciënniteitstoelage	53%	782,4 €	952,1 €		
met anciënniteitstoelage 50-54 jaar	+1,5%	832,3 €	979,0 €		
met anciënniteitstoelage 55-64 jaar	+7%	915,2 €	1078,1 €		
- statuut samenwonende 1ste periode	58%	586,3 €	1042,1 €		
- statuut samenwonende 2de periode					
zonder anciënniteitstoelage	40%	586,3 €	718,6 €		
met anciënniteitstoelage 50-54 jaar	+5%	676,6 €	808,6 €		
met anciënniteitstoelage 55-57 jaar	+10%	753,8 €	898,4 €		
met anciënniteitstoelage 58-64 jaar	+15%	828,0 €	988,1 €		
- statuut samenwonende 3de periode				413,0 €	
zonder anciënniteitstoelage				497,9 €	
met anciënniteitstoelage					
Werkloosheidsuitkeringen na studies					
- statuut gezinshoofd				907,0 €	
- statuut alleenstaande 21 jaar en ouder (lagere bedragen < 21 jaar)				671,0 €	
- statuut samenwonende 18 jaar en ouder (lagere bedragen < 18 jaar)				352,6 €	
Brugpensioen: het deel werkloosheidsuitkering ten laste van de RVA					
- voltijds	60%		1078,1 €	-	
- deeltijds	forfait		-	351,0 €	
Tijdskrediet					
- voltijds				418,8 €	
- deeltijds				209,4 €	
Loopbaanonderbreking: bijv. voltijds statutair bij federale overheid, 1° j.				350,5 €	
Leefloon					
- statuut gezinshoofd				894,0 €	
- statuut alleenstaande				670,5 €	
- statuut samenwonende				447,0 €	

Pro memorie:

Gewaarborgd minimum maandloon: 1 283,9 € per maand in het algemeen en 1 334 € per maand indien minstens 22 jaar en 12 maanden anciënniteit

Gewaarborgd minimum **netto**-maandloon: 1 251 € per maand in het algemeen (2,5 % werknemersbijdragen) en 1 286,3 € per maand (3,58 % werknemersbijdragen) indien minstens 22 jaar en 12 maanden anciënniteit

Gemiddeld brutoloon in de private sector: 2 691 € per maand in 2006

- a. Van toepassing op de lonen verdiend in 2007.
- b. De minimum uitkeringen zijn die van toepassing ingeval van de regelmatige werknemer vanaf de 7de maand arbeidsongeschiktheid. De niet-regelmatige werknemer geniet een minimumuitkering die lager is en gegarandeerd wordt vanaf het 2^e jaar arbeidsongeschiktheid.

4. Invloed van de sociale correcties 2007 - 2008 en van de welvaartsenveloppe uit het Generatiepact op de socialezekerheidsuitgaven op middellange termijn

De hierna volgende hypothesen en resultaten maken deel uit van de middellangetermijn vooruitzichten 2007 - 2012 van het Federaal Planbureau, gepubliceerd in mei 2007. De modellering van de socialezekerheidsprestaties in het middellangetermijn macro-economisch model HERMES is gedeeltelijk exogeen. Alhoewel de bekomen resultaten het voordeel hebben van de onderlinge coherentie met de macro-economische en sociaal-demografische omgeving, blijven de ramingen enigszins rudimentair omdat ze niet gebaseerd zijn op een uitgebreide databank met alle gerechtigden en hun individuele uitkering.

4.1. Gehanteerde hypothesen van sociaal beleid

Tabel 6 beschrijft de gehanteerde hypothesen inzake sociaal beleid in de middellangetermijn vooruitzichten 2007 - 2012, en kadert ze binnen de macro-economische loonevolutie. Die hypothesen houden rekening met de sociale correcties beslist voor 2007 - 2008 en vervolgens met de welvaartsbinding vanaf 2009 overeenkomstig het scenario 1,25 % 1 % 0,5 % voorzien in het Generatiepact.

Tabel 6 - Hypothesen i.v.m. de welvaartsbinding in de middellangetermijn vooruitzichten 2007 - 2012 - jaarlijkse groei in %

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
- loonnorm: loonkost per uur		0,77	1,21	1,6	1,6	1,6
- loonevolutie per hoofd (macro-economisch loon inclusief loondrift) ^a		0,4	0,9	1,4	1,4	1,5
Welvaartsaanpassingen beslist voor 2007 - 2008, vervolgens overeenkomstig het Generatiepact (cf. middellangetermijnvooruitzichten 2007 - 2012)						
- loongrens werknemerspensioenen	0,7 ^b		1,8 ^c		2,2	
- loongrens werknemerspensioenen bij gelijkstelling					2,2	
- groeivoet van het minimumrecht per loopbaanjaar	17,0 ^d	2,0 ^d	1,8		2,2	
- loongrens andere uitkeringen	1,0 ^d	0,0	1,25	1,25	1,25	1,25
- forfaitaire bedragen inclusief minima (alle uitkeringen)	Selectief ^c		1,0	1,0	1,0	1,0
- niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1j. geleden ingegaan (alle uitkeringen)	Selectief ^d		0,5	0,5	0,5	0,5

- In tegenstelling met de loonevolutie per hoofd leveren de middellangetermijnvooruitzichten geen vooruitzichten voor de evolutie van het conventioneel loon per hoofd (dus exclusief loondrift).
- Op het moment van de middellangetermijnvooruitzichten was er sprake van een toename van de loongrens met 0,7 %. Later is er beslist dat die toename 0,3 % zou bedragen.
- De wet van 1996 betreffende de pensioenhervorming van 1996 bindt de loongrensaanpassing in de pensioenregeling voor werknemers aan de loonnorm via het tweejaarlijks mechanisme. Bijvoorbeeld in 2009 zou dit een toename geven van 1,8 %, namelijk de loonnorm voor 2009 en 2010 verminderd met tweemaal een jaarlijkse loondrift van 0,5 %.
- zie de beschrijving van de recent besliste maatregelen in tabel 1 en tabel 2.

Zoals bepaald door de Kaderwet van 26 juli 1996 (art. 10) volgt de loongrens in geval van het werknemerspensioen de evolutie van de loonnorm via eenzelfde tweejaarlijks mechanisme, verminderd met tweemaal een jaarlijkse loondrift van 0,5 %. Nochtans bepaalt de wet betreffende het generatiepact dat de beschikbare financiële enveloppes voor welvaartsbinding dienen berekend

te worden overeenkomstig ... 1,25 % voor de loongrens ... met de tweejaarlijkse aanpassing van het rekeningsplafond overeenkomstig de maximale marge voor de loonkostenontwikkeling als uitgangspunt. Dit betekent dat in de middellangetermijnvooruitzichten 2007 - 2012 de omvang van de beschikbare enveloppe voor welvaartsbinding onderschat is, maar slechts zeer lichtjes. Want, in tegenstelling met de andere vervangingsinkomens, wordt het pensioen berekend op basis van de opeenvolgende lonen verdiend tijdens de gehele loopbaan, **begrensd tot de loongrens van kracht tijdens het kalenderjaar dat het loon verdiend werd**. Dus een verhoging van de loongrens dit jaar zal slechts meespelen voor 1/45ste in de toekomstige pensioenberekeningen. Daarom ook dat **de blokkering van die loongrens tijdens de periode 1982 - 1996 een remmende weerslag blijft uitoefenen** op de pensioenbedragen tot na 2040.

Vòòr de pensioenhervorming werd het pensioen berekend op basis van de geplafonneerde lonen verdiend tijdens de loopbaan, gecorrigeerd voor de tussentijdse prijsstijgingen en **met toepassing van herwaarderingscoëfficiënten overeenkomstig een gemiddelde reële loonstijging** van 3,6 % voor de loopbaan jaren gelegen vóór 1975. Bij de pensioenhervorming van 1996 werd beslist die herwaarderingscoëfficiënten geleidelijk af te bouwen; vandaar dat het nieuw berekend pensioen van de mannelijke werknemers jaar na jaar daalt tijdens de periode 1997 - 2005. Daartegenover werd een systeem van '**minimumrecht per loopbaanjaar**' ingevoerd dat moet garanderen dat elk verdiend loon uit het verleden, omgezet in prijzen van de ingangsdatum van het pensioen, niet lager mag zijn dan het minimumrecht per loopbaanjaar. De Kaderwet van 26 juli 1996 bindt dit minimumrecht aan het minimum maandloon op de leeftijd van 21 jaar zoals vastgesteld in art. 3 van de C.A.O. nr. 43, dus het minimumloon van kracht op de ingangsdatum van het pensioen. Ondertussen werd dit minimumrecht feitelijk alleen verhoogd met de prijsindex; vandaar de inhaaloperatie met 17 % op 1 oktober 2006. Eind 2007 stijgt zowel het minimumloon als het minimumrecht per loopbaanjaar met 2 %. Vanaf 2009 veronderstellen we **eenzelfde binding aan de loonevolutie als de loongrens**. Zulke hypothese vermijdt structurele verschuivingen tussen de pensioenberekening op basis van de lonen enerzijds en de toepassing van het minimumrecht per loopbaanjaar anderzijds.

De loongrens van de andere uitkeringen volgen het 1,25 % - scenario van het Generatiepact en stijgen daarom aan omzeggens hetzelfde ritme dan de genormeerde lonen, en zelfs vlugger dan de conventionele lonen indien de loondrift groter wordt dan 0,2 %. Hierdoor zou het mechanisme van de loongrens tijdelijk omkeren waardoor het aantal meerverdieners dan de loongrens stabiliseert en tijdelijk zou afnemen.

De minimumbedragen en de forfaitaire uitkeringen worden, zoals gedefinieerd door de wet betreffende het generatiepact, jaarlijks verhoogd met 1 %. De installatie van de minimumuitkering was destijds bedoeld als het waarborgen van een sociaal verantwoord vangnet. Binnen de hedendaagse context met genormeerde loonsverhogingen komt die 1 % - verhoging overeen met omzeggens een volledige welvaartsbinding van de forfaitaire bedragen en van alle vervangingsinkomens met het minimum-statuuut.

Ook de welvaartsaanpassingen van de niet-forfaitaire uitkeringen met 0,5 % zijn minder dan 1 % losgekoppeld van de loonstijging daar waar de SCvV een loskoppeling voorstelde van 1,25 %. Merk op dat de welvaartsbinding in dit geval beperkt is tot die uitkeringen die een welvaartsverlies hebben geleden; dus enkel de niet-forfaitaire uitkeringen die langer dan 1 jaar geleden zijn ingegaan.

4.2. Meeruitgaven te wijten aan de welvaartsaanpassingen tijdens de periode 2009 - 2012 in uitvoering van het Generatiepact

Tabel 7 illustreert over de periode 2009 - 2012 de kost van de welvaartsbinding in uitvoering van het Generatiepact, en dit volgens de hypothesen van sociaal beleid zoals gedefinieerd in tabel 6. De meerkost is opgesplitst per soort welvaartsbinding en per socialezekerheidstak en socialezekerheidsregeling.

De toepassing van het Generatiepact vanaf 2009 zorgt in 2011 voor 738 mln. euro meeruitgaven, of 0,19 % van het bbp, waarvan 652 mln. euro in de werknemersregeling of een verhoging van de betrokken uitkeringen met 1,8 %, en 86 mln. euro in de regeling voor zelfstandigen of een verhoging van de betrokken uitkeringen met 2,8 %.

In 2012 lopen de meeruitgaven op tot 1007 mln. euro, of 0,25 % van het bbp. De betrokken uitkeringen in de werknemersregeling verhogen met 885,4 mln. euro of 2,4 %. In de regeling voor zelfstandigen verhogen de betrokken uitkeringen met 121,6 mln. euro of 3,8 %. De relatief hogere weerslag van het welvaartsscenario in de zelfstandigenregeling is te wijten aan het overgrote deel gerechtigden met minimumbedragen of forfaitaire bedragen die jaarlijks met 1 % zouden toenemen.

Tabel 7 - Exante kost van de welvaartsbinding in uitvoering van het Generatiepact - in mln. euro, lopende prijzen

	2009	2010	2011	2012
1.a Werknemerspensioren: scenario met 'loonnorm-0,5 %' 1 % en 0,5 %	87,6	175,8	267,1	361,8
waarin 1 % voor minimumpensioren	19,0	37,7	55,8	73,3
waarin 0,5 % voor niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1j geleden ingegaan	68,6	138,1	211,3	288,5
1.b Zelfstandigenpensioren: scenario Generatiepact 1,25 % 1 % en 0,5 %	15,2	39,3	65,3	93,4
waarin 1,25 % voor de loongrenzen	0,8	1,3	1,9	2,5
waarin 1 % voor minimumpensioren	12,5	33,3	55,7	80,0
waarin 0,5 % voor niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1j geleden ingegaan	1,8	4,7	7,7	10,8
2.a Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit - werknemers, zeelieden en mijnwerkers: scenario Generatiepact 1,25 % 1 % en 0,5 %	21,7	44,6	68,1	92,1
- Primaire ongeschiktheid:	3,3	6,8	10,6	14,6
waarin 1,25 % voor loongrens	0,7	1,4	2,2	3,1
waarin 1 % voor minima	2,6	5,4	8,4	11,6
- Invaliditeit:	18,1	37,0	56,3	75,9
waarin 1,25 % voor loongrens	-	0,3	0,5	0,7
waarin 1 % voor minima	10,7	22,5	35,4	49,2
waarin 0,5 % voor niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1j geleden ingegaan	7,4	14,2	20,5	26,0
- Moederschapsrust: 1,25 % voor loongrens	0,3	0,7	1,1	1,6
2.b ZIV - zelfstandigen: scenario Generatiepact 1 %	2,8	5,8	8,9	12,3
3.a Kinderbijslagen: werknemers (incl. RSZ-PPO), SZ-ambt.: scenario Generatiepact 1 %	42,4	86,5	132,2	179,8
3.b Kinderbijslagen: zelfstandigenregeling: scenario Generatiepact 1 %	3,8	7,8	11,8	16,0
4. Werkloosheidsuitkeringen, loopbaanonderbreking/tijdskrediet, brugpensioren: scenario Generatiepact 1,25 % 1 % en 0,5 %	45,3	112,7	172,5	235,7
waarin 1,25 % voor de loongrens	5,3	14,8	30,8	51,2
waarin 1 % voor de minimumbedragen en forfaitaire bedragen	21,1	62,9	95,4	128,9
waarin 0,5 % voor niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1j geleden ingegaan	18,9	35,0	46,3	55,6
5. Arbeidsongevallen en beroepsziekten: scenario Generatiepact 1,25 % 1 % en 0,5 %	4,2	8,3	12,2	16,0
waarin 1,25 % voor de loongrens inzake beroepsziekten	0,2	0,4	0,6	0,8
waarin 1 % voor de minimumbedragen	2,4	4,8	7,2	9,6
waarin 0,5 % voor niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1j geleden ingegaan	1,6	3,1	4,4	5,6
Totaal welvaartsaanpassingen in de SZ-rekening: scenario Generatiepact 1,25 % 1 % 0,5 %	223,0	480,7	738,0	1007,0
waarin 1,25 % voor loongrenzen	7,4	19,0	37,1	59,8
waarin 1 % voor minimumbedragen en forfaitaire bedragen	117,3	266,6	410,7	560,6
waarin 0,5 % voor niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1j geleden ingegaan	98,4	195,1	290,2	386,6
Het 1,25 % 1 % 0,5 % scenario:	223,0	480,7	738,0	1007,0
- in de werknemersregeling	201,2	427,8	652,0	885,4
- in de regeling der zelfstandigen	21,8	52,9	86,0	121,6

4.3. Meeruitgaven in de sociale zekerheid tengevolge van het geheel aan sociale correcties over de periode 2007 - 2012

Tabel 9 geeft een overzicht van de kostprijs van alle sedert 2007 ingevoerde sociale correcties, opgesplitst naargelang zij deel uitmaken van de welvaartsenveloppe 2007 - 2008, of beslist zijn door de regering in een ander kader buiten de enveloppe 2007 - 2008, of deel uitmaken van de welvaartsenveloppe vanaf 2009 in uitvoering van het Generatiepact.

Eind 2008 zijn SZ-prestaties verhoogd met 0,16 % van het bbp. Eind 2012 zou het geheel aan sociale correcties sedert 2007 oplopen tot 0,44 % van het bbp, 0,18 % te wijten aan de recente maatregelen ingegaan in 2007 en 2008 en 0,25 % van het bbp door toepassing van de verhogingen voorzien in het Generatiepact.

Tabel 8 geeft een overzicht van de weerslag van de welvaartsbinding en andere sociale correcties op de jaarlijkse groeivoeten van de socialezekerheidsprestaties.

Tabel 8 - Jaarlijkse toename van de SZ-prestaties, gedeflatteerd met de overeenkomstige prijsindex - in percenten

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Totaal SZ-prestaties in ESR-termen, te wijten aan:	2,6	3,7	2,8	2,4	2,5	2,5
- endogene ontwikkelingen	2,2	3,3	2,4	2,0	2,2	2,3
- alle verhogingen van 2007 - 2008	0,4	0,4
- verhogingen volgens Generatiepact vanaf 2009			0,4	0,4	0,3	0,3
waarvan prestaties in natura (vooral geneeskundige zorgen)	5,6	6,3 ^a	3,7	3,4	3,1	3,0
waarvan overige SZ-uitkeringen, te wijten aan:	1,1	2,3	2,2	1,8	2,2	2,3
- endogene ontwikkelingen	0,4	1,6	1,6	1,1	1,6	1,7
- alle verhogingen van 2007 - 2008	0,7	0,7	0,1	0,1
- verhogingen volgens Generatiepact vanaf 2009			0,5	0,6	0,6	0,6

a. Uitbreiding van de regeling geneeskundige zorgen voor zelfstandigen met de kleine risico's.

In 2007 nemen de SZ-prestaties toe met 2,6 % (prijsaanpassing niet meegerekend), waarbij de sociale correcties verantwoordelijk zijn voor 0,4 % van die toename. De SZ-prestaties kunnen opgedeeld worden in de uitgaven voor geneeskundige zorgen, die toenemen met 5,6 %, en de overige SZ-uitkeringen, die toenemen met 1,1 %. Dit laatste percentage is op zijn beurt opgedeeld in 0,4 % te wijten aan de endogene ontwikkeling, die bijzonder laag is in 2007 omwille van dalende uitgaven voor werkloosheid, en 0,7 % te wijten aan de sociale correcties.

Ook in 2008 zorgen de sociale correcties voor een verhoging van het stijgingspercentage van de globale prestaties met 0,4 %; de sterkere endogene stijging is vooral terug te vinden bij de uitgaven voor geneeskundige zorgen, te wijten aan de uitbreiding van de verplichte verzekering voor geneeskundige zorgen der zelfstandigen.

Vanaf 2009 verhogen de welvaartsaanpassingen, voorzien in het Generatiepact, het stijgingspercentage van de globale SZ-prestaties met 0,4 % of 0,3 %.

Tabel 9 - Exante kost van alle sociale correcties beslist voor 2007 - 2008 en gepland vanaf 2009 - in mln. euro, lopende prijzen

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
1.a Werknemerspensiolen:	85,3	189,3	290,2	399,3	518,4	644,8
- pensioenbonus	- 6,1	- 4,6	- 7,3	- 1,4	12,8	30,0
- enveloppe 2007 - 2008: minimumrecht, toegelaten arbeid, gepronotiseerd minimumpensioen	33,6	34,7	41,1	61,0	80,1	100,3
- enveloppe 2007 - 2008: welvaartsaanpassingen	57,8	159,1	168,8	163,9	158,4	152,7
- welvaartsaanpassingen: scenario 'loonnorm-0,5 %', 1 % en 0,5 %	-	-	87,6	175,8	267,1	361,8
1.b Zelfstandigenpensiolen:	23,7	64,9	104,3	143,7	188,2	236,4
- pensioenbonus	0,9	7,9	18,9	32,5	49,9	68,8
- versoepeling malus	0,3	1,3	2,0	3,0	3,7	4,5
- enveloppe 2007 - 2008: toegelaten arbeid	2,2	2,2	2,3	2,4	2,6	2,9
- enveloppe 2007 - 2008: welvaartsaanpassingen	20,3	53,6	65,8	66,5	66,6	66,8
- welvaartsaanpassingen: scenario Generatiepact 1,25 % 1 % en 0,5 %	-	-	15,2	39,3	65,3	93,4
2.a Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit - werknemers, zeelieden en mijnwerkers	42,5	74,3	98,6	120,4	142,9	166,0
- enveloppe 2007 - 2008: welvaartsaanpassingen:						
- Primaire ongeschiktheid:	1,5	4,7	4,8	5,0	5,2	5,4
- Invaliditeit:	29,4	48,6	50,5	48,9	47,3	45,9
- enveloppe 2007 - 2008: alleenstaande invaliden 53 % i.p.v. 50 %, 12 € voor hulp van derden	11,6	21,0	21,5	21,9	22,3	22,7
- welvaartsaanpass. scenario Generatiepact:						
- Primaire ongeschiktheid (1,25 % en 1 %):	-	-	3,3	6,8	10,6	14,6
- Invaliditeit (1,25 %, 1 % en 0,5 %):	-	-	18,1	37,0	56,3	75,9
- Moederschapsrust (1 %):	-	-	0,3	0,7	1,1	1,6
2.b ZIV - zelfstandigen	24,1	27,0	31,1	35,0	38,6	42,6
- verlenging moederschapsverlof	1,2	2,1	2,1	2,2	2,2	2,3
- enveloppe 2007 - 2008: welvaartsaanpassingen en andere verhogingen	22,9	24,9	26,2	27,0	27,5	28,1
- welvaartsaanpassingen volgens het scenario Generatiepact: bedragen +1 %	-	-	2,8	5,8	8,9	12,3
3.a Kinderbijslagen: werknemers (incl. RSZ-PPO) en SZ-ambtenaren	77,7	88,0	131,5	177,1	224,0	273,0
- schoolpremie, extra kindergeld eenoudergezin	75,5	81,2	82,3	83,5	84,7	85,9
- enveloppe 2007 - 2008: verhoogde bijslag bij werkherhvatting	2,2	6,8	6,9	7,1	7,2	7,3
- welvaartsaanpassingen overeenkomstig het scenario Generatiepact: bedragen +1 %	-	-	42,4	86,5	132,2	179,8
3.b Kinderbijslagen: zelfstandigenregeling	9,0	9,4	13,3	17,5	21,6	25,9
- schoolpremie, extra kindergeld eenoudergezin	9,0	9,4	9,5	9,7	9,8	9,9
- welvaartsaanpassingen overeenkomstig het scenario Generatiepact: bedragen +1 %	-	-	3,8	7,8	11,8	16,0
4. Werkloosheidsuitkeringen, brugpensioenen, loopbaanonderbreking/tijdskrediet	2,2	95,5	144,4	212,0	270,6	332,7
- enveloppe 2007 - 2008: welvaartsaanpassingen	2,2	48,4	49,5	49,6	49,0	48,4
- enveloppe 2007 - 2008: percentages alleenstaande- en samenwonende werklozen +3 procenten	-	47,1	49,6	49,7	49,1	48,5
- welvaartsaanpassingen: scenario Generatiepact 1,25 % 1 % en 0,5 %	-	-	45,3	112,7	172,5	235,7
5. Arbeidsongevallen en beroepsziekten: +0,5% niet-forf. uitk. ouder dan 1j	2,4	7,5	12,5	16,5	20,3	24,1
- enveloppe 2007 - 2008: welvaartsaanpassingen	2,4	7,5	8,3	8,2	8,1	8,1
- welvaartsaanpassingen: scenario Generatiepact 1,25 % 1 % 0,5 %	-	-	4,2	8,3	12,2	16,0
Totaal in de SZ-rekening^a (in % van het bbp)	266,9	556,0	825,9	1121,6	1424,6	1745,6
- andere verhogingen buiten enveloppe 2007 - 2008 (in % van het bbp)	80,8 (0,02)	97,2 (0,03)	107,5 (0,03)	129,5 (0,04)	163,1 (0,04)	201,5 (0,05)
- enveloppe 2007 - 2008: welvaartsaanpassingen en andere verhogingen (in % van het bbp)	186,1 (0,06)	458,7 (0,13)	495,4 (0,14)	511,4 (0,14)	523,5 (0,14)	537,1 (0,13)
- welvaartsaanpassingen overeenkomstig het scenario Generatiepact 1,25 % 1 % 0,5 % (in % van het bbp)	-	-	223,0 (0,06)	480,7 (0,13)	738,0 (0,19)	1007,0 (0,25)

a. Invloed van de 1 % verhoging van de loongrenzen in 2007 niet meegerekend. Evenzo wat betreft de stapsgewijze verhoging van het minimumpensioen voor zelfstandigen tijdens de periode 2004 - 2007 en de daaraan gekoppelde weerslag op de invaliditeitsuitkering.

5. Twee varianten van welvaartsbinding

In het kader van de regeringsonderhandelingen tijdens de zomer van 2007 heeft de werkgroep overheidsfinanciën gevraagd de weerslag op de socialezekerheidsprestaties te berekenen van twee varianten van welvaartsaanpassingen:

1. de meerkost van bijkomend 0,5 % welvaartsaanpassing van de niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1 jaar geleden ingegaan tijdens de periode 2008 - 2011;
2. de kost van een welvaartsbinding gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging vanaf 2009 i.p.v. de percentages vermeld in de wet betreffende het generatiepact.

5.1. Variant 1: ex ante kost van 0,5 % bijkomende welvaartsbinding van de niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1 jaar geleden ingegaan

In deze variant wordt de impact berekend van bijkomend 0,5 % welvaartsaanpassingen toe te kennen aan de niet-forfaitaire uitkeringen tijdens de periode 2008 - 2011, en dit bovenop de verhogingen beslist in het kader van de welvaartsenveloppe voor 2007 - 2008 en bovenop de welvaartsaanpassing met 0,5 % overeenkomstig het Generatiepact vanaf 2009.

De socialezekerheidsuitkeringen die in aanmerking komen voor bijkomend 0,5 % welvaartsaanpassing zijn:

- de werknemerspensioenen en zelfstandigenpensioenen, uitgezonderd de minimumpensioenen. De welvaartsenveloppe van 2007 - 2008 voorziet voor hen een welvaartsbonus van respectievelijk 90 euro of 165 euro al naargelang de ingangsdatum van het pensioen 6 jaar tot 15 jaar geleden is en respectievelijk langer dan 15 jaar geleden is. Indien de welvaartsbonus kleiner is dan 2 % van het pensioen dan wordt het verschil bijgesteld voor de gepensioneerden wiens pensioneringsdatum precies 6 jaar geleden en 15 jaar en langer geleden is.
- de invaliditeitsuitkeringen in de werknemersregeling uitgezonderd de minimumuitkeringen. De welvaartsenveloppe 2007 - 2008 voorziet een verhoging met 2 % indien de ingangsdatum van de uitkering precies 6 jaar geleden is of 15 jaar en langer geleden is. Daarenboven wordt het berekeningspercentage van de uitkering verhoogd van 50 % tot 53 % in het geval van de invalide met het statuut alleenstaande.
- de werkloosheidsuitkeringen uitgezonderd de minimum- en de forfaitaire uitkeringen. De welvaartsenveloppe 2007 - 2008 voorziet een verhoging van het berekeningspercentage voor alleenstaanden (tijdens 2de periode 53 % i.p.v. 50 %) en voor samenwonenden (tijdens 1ste periode 58 % i.p.v. 55 %).
- het vervangingsinkomen ingeval van een arbeidsongeval of een beroepsziekte. De welvaartsenveloppe 2007 - 2008 voorziet een verhoging met 2 % indien de ingangsdatum van de uitkering precies 6 jaar geleden is of 15 jaar en langer geleden is.

Volgende tabel 10 geeft de impact van 0,5 % bijkomende welvaartsaanpassingen (in het vet) alsook de meerkost van de welvaartsbinding en overige maatregelen overeenkomstig de welvaartsenveloppe 2007 - 2008 en die voorzien in het Generatiepact (pro memorie).

Tabel 10 - Ex ante kost van 0,5 % bijkomende welvaartsbinding - in mln. euro, lopende prijzen pro memorie: de sociale correcties volgens de enveloppe 2007-2008, en voorzien in het Generatiepact

	2007	2008	2009	2010	2011
1.a Werknemerspensionen: +0,5 % niet-forf. uitk. ouder dan 1j		74,1	142,2	211,8	285,6
PM: besliste verhogingen in 2007 - 2008 en vervolgens toepassing van het Generatiepact	85,3	189,3	290,2	399,3	518,4
1.b Zelfstandigenpensionen: +0,5 % niet-forf. uitk. ouder dan 1j		1,9	4,6	7,3	10,1
PM: besliste verhogingen in 2007 - 2008 en vervolgens toepassing van het Generatiepact	23,7	64,9	104,3	143,7	188,2
2.a Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit - werknemers, zeelieden en mijnwerkers: +0,5 % niet-forf. uitk. ouder dan 1j, dus enkel bij invaliditeit		7,3	14,5	21,0	26,8
PM: besliste verhogingen in 2007 - 2008 en vervolgens toepassing van het Generatiepact	42,5	74,3	98,6	120,4	142,9
2.b ZIV - zelfstandigen: niet van toepassing want forfaitaire uitkeringen		0	0	0	0
PM: besliste verhogingen in 2007 - 2008 en vervolgens toepassing van het Generatiepact	24,1	27,0	31,1	35,0	38,6
3. Kinderbijslagen: werknemers (incl. RSZ-PPO), zelfstandigenregeling en SZ-ambtenaren: niet van toepassing want forfaitaire uitkeringen		0	0	0	0
PM: besliste verhogingen in 2007 - 2008 en vervolgens toepassing van het Generatiepact	86,7	97,4	144,8	194,5	245,5
4. Werkloosheidsuitkeringen, brugpensionen: +0,5 % niet-forf. uitk. ouder dan 1j loopbaanonderbreking/tijdskrediet: niet van toepassing want forfaitair systeem		18,7	34,2	45,7	55,6
PM: besliste verhogingen in 2007 - 2008 en vervolgens toepassing van het Generatiepact	2,2	95,5	144,4	212,0	270,6
5. Arbeidsongevallen en beroepsziekten: +0,5 % niet-forf. uitk. ouder dan 1j		1,6	3,2	4,6	6,0
PM: besliste verhogingen in 2007 - 2008 en vervolgens toepassing van het Generatiepact	2,4	7,5	12,5	16,5	20,3
Totaal in de SZ-rekening: +0,5 % welvaartsaanpassing van niet-forf. uitk. ouder dan 1j		103,6	198,6	290,4	384,1
PM: besliste verhogingen in 2007 - 2008 en vervolgens toepassing van het Generatiepact	266,9	556,0	825,9	1121,6	1424,6

Eerst en vooral dient opgemerkt te worden dat de hier voorgestelde welvaartsaanpassingen met 2 % of meer in 2008 en met 1 % vanaf 2009 zou moeten vergeleken worden met de loonevolutie, met name de welvaartstoename voor de werkende bevolking, die voor 2007 1 % zou bedragen, in 2008 op 0,6 % wordt geraamd, in 2009 op 0,9 % en tijdens de jaren 2010 en 2011 op 1,4 %. In deze variant van sociaal beleid wordt de inhaaloperatie van de vervangingsinkomens tijdens de voorbije jaren, die vooral ten goede kwam aan de laagste en oudste uitkeringen, verdergezet en ditmaal gericht naar de niet-minimumuitkeringen.

De **weerslag van alle besliste sociale correcties** tijdens de periode 2007 - 2011 (maatregelen met ingang 2007 beslist tijdens de ministerraad van Gembloux en Oostende, toekenning van de pensioenbonus, maatregelen beslist in het kader van de budgettaire enveloppes 2007 - 2008, en de toepassing van de welvaartsbinding voorzien in het Generatiepact) **bedraagt in 2011 1424,6 mln. euro of 0,37 % van het bbp; een verhoging van de betrokken uitkeringen met 3,6 % terwijl het loon per hoofd over diezelfde periode zou toenemen met 5,4 % (loondrift inbegrepen).**

De toekenning tijdens de periode 2008 - 2011 van bijkomend 0,5 % welvaartsaanpassing voor de niet-forfaitaire uitkeringen die langer dan één jaar geleden zijn ingegaan zou een extra meerkost met zich meebrengen van 384,1 mln. euro in 2011 of 0,1 % van het bbp. De betrokken socialezekerheidsuitkeringen zouden hierdoor nog eens 1 % hoger uitvallen in 2011, bovenop de hiervoor

geciteerde 3,6 %, dus een **gezamenlijke welvaartsverbetering met 4,6 %**, te vergelijken met een loonstijging van 5,4 %.

De som van alle sociale correcties tijdens de periode 2007 - 2011 zouden **in de variant** oplopen tot 1 809 mln. euro of **0,47 % van het bbp** in 2011.

5.2. Variant 2: kost van een welvaartsbinding gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging vanaf 2009

De middellangetermijnvooruitzichten geven de te verwachten evolutie van het macro-economisch loon (inclusief loondrift) maar niet van het conventioneel loon (exclusief loondrift). En alhoewel die loondrift sedert 2000 uitermate laag was behalve in 2006 en 2007 (zie tabel 4) wordt in deze variant aangenomen dat de loondrift 0,5 % zou bedragen, zodat in die veronderstelling de evolutie van het conventioneel loon kan geraamd worden. Tabel 11 beschrijft de hypothesen inzake sociaal beleid die in deze variant worden aangenomen.

Tabel 11 - Hypothesen i.v.m. de welvaartsbinding in variant 2 - jaarlijkse groei in %

	2009	2010	2011	2012
- loonnorm: loonkost per uur	1,21	1,6	1,6	1,6
- loonevolutie per hoofd (macro-economisch loon inclusief loondrift)	0,9	1,4	1,4	1,5
- conventioneel loon per hoofd (macro-economisch loon exclusief loondrift) ^a	0,4	0,9	0,9	1,0
Welvaartsaanpassingen gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging (PM: welvaartsbinding overeenkomstig het Generatiepact)				
- loongrens werknemerspensioenen	1,8 ^b		2,2	
- loongrens werknemerspensioenen bij gelijkstelling			2,2	
- groeivoet van het minimumrecht per loopbaanjaar	1,8		2,2	
- loongrens andere uitkeringen	0,2 (ipv 1,25)	0,45 (ipv 1,25)	0,45 (ipv 1,25)	0,45 (ipv 1,25)
- forfaitaire bedragen inclusief minima (alle uitkeringen)	0,2 (ipv 1,0)	0,45 (ipv 1,0)	0,45 (ipv 1,0)	0,45 (ipv 1,0)
- niet-forfaitaire uitkeringen langer dan 1j. geleden ingegaan (alle uitkeringen)	0,2 (ipv 0,5)	0,45 (ipv 0,5)	0,45 (ipv 0,5)	0,45 (ipv 0,5)

a. De middellangetermijnvooruitzichten leveren geen vooruitzichten voor de evolutie van het conventioneel loon per hoofd. In de veronderstelling van jaarlijks 0,5 % loondrift kan de evolutie van het conventioneel loon berekend worden.

b. De Kaderwet van 1996 betreffende de pensioenhervorming bindt de loongrensaanpassing in de pensioenregeling voor werknemers aan de loonnorm via het tweejaarlijks mechanisme. Bijvoorbeeld in 2009 zou dit een toename geven van 1,8 %, namelijk de loonnorm voor 2009 en 2010 verminderd met tweemaal een jaarlijkse loondrift van 0,5 %.

In volgende tabel worden, over de periode 2009 - 2012, de meeruitgaven berekend overeenkomstig welvaartsaanpassingen gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging (met name de meerkost t.o.v. geen welvaartsaanpassingen). Tussen haakjes staat het verschil met het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 % van het Generatiepact. Bijvoorbeeld in het geval van de werknemerspensioenen: de welvaartsaanpassingen in de variant (zie hypothesen van tabel 11) zorgen in 2012 voor 272,7 mln. euro meeruitgaven dan in het geval dat er geen welvaartsaanpassingen zouden gebeuren vanaf 2009. De toepassing van het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 % van het Generatiepact zou die uitgaven bijkomend verhogen met 89,1 mln. euro tot 361,8 mln. euro.

Tabel 12 - Exante kost van de welvaartsbinding gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging - in mln. euro, lopende prijzen pro memorie het verschil met de welvaartsbinding voorzien in het Generatiepact - tussen haakjes

	2009	2010	2011	2012
1.a Werknemerspensioenen: welvaartsaanpassingen in de variant	33,7	107,1	183,7	272,7
PM verschil tov het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 %	(-53,9)	(-68,7)	(-83,4)	(-89,1)
1.b Zelfstandigenpensioenen: welvaartsaanpassingen in de variant	4,2	14,2	26,8	41,2
PM verschil tov het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 %	(-11,0)	(-25,1)	(-38,5)	(-52,2)
2.a Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit - werknemers, zeelieden en mijnwerkers: welvaartsaanpassingen in de variant	5,8	19,3	32,9	48,2
PM verschil tov het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 %	(-16,0)	(-25,3)	(-35,1)	(-43,9)
- Primaire ongeschiktheid: welvaartsaanpassingen in de variant	0,6	2,1	3,7	5,6
PM verschil tov het scenario 1,25 % en 1 %	(-2,7)	(-4,7)	(-6,9)	(-9,1)
- Invaliditeit: welvaartsaanpassingen in de variant	5,1	17,0	28,9	42,1
PM verschil tov het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 %	(-13,1)	(-20,1)	(-27,4)	(-33,8)
- Moederschapsrust: welvaartsaanpassingen in de variant	0,05	0,2	0,3	0,5
PM verschil tov het scenario 1 %	(-0,29)	(-0,5)	(-0,8)	(-1,1)
2.b ZIV - zelfstandigen: welvaartsaanpassingen in de variant	0,6	1,9	3,3	4,9
PM verschil tov het scenario 1 %	(-2,2)	(-3,9)	(-5,7)	(-7,4)
3. Kinderbijslagen: werknemers (incl. RSZ-PPO), zelfstandigenregeling en SZ-ambtenaren: welvaartsaanpassingen in de variant	9,2	30,5	52,4	77,6
PM verschil tov het scenario 1 %	(-36,9)	(-63,7)	(-91,5)	(-118,2)
4. Werkloosheidsuitkeringen, loopbaanonderbreking/tijdskrediet, brugpensioenen: welvaartsaanpassingen in de variant	4,9	47,8	79,4	114,2
PM verschil tov het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 %	(-40,4)	(-64,9)	(-93,1)	(-121,5)
5. Arbeidsongevallen en beroepsziekten: welvaartsaanpassingen in de variant	1,2	3,6	6,0	8,4
PM verschil tov het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 %	(-3,0)	(-4,7)	(-6,2)	(-7,6)
Totaal welvaartsaanpassingen in de SZ-rekening: welvaartsaanpassingen in de variant	59,6	224,4	384,5	567,1
PM verschil tov het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 %	(-163,5)	(-256,4)	(-353,5)	(-439,9)
Welvaartsaanpassingen ten laste van de andere overheden				
Kinderbijslag ten laste van de gewesten ^a	0,9 (-3,4)	2,9 (-6,0)	4,9 (-8,6)	7,3 (-11,2)
IGO, bestaansminima en leefgeld, uitkeringen aan gehandicapten ^b				

a. Wat betreft de uitgaven voor de kinderbijslag ten laste van de federale overheid werd er verondersteld dat de overheidsinstellingen en departementen geen extra middelen krijgen en zij de welvaartsaanpassingen moeten financieren binnen de beschikbare personeel-senveloppe.

b. De uitgaven voor gehandicapten, het IGO, het bestaansminimum of leefgeld zijn gebaseerd op de meerjarenvooruitzichten. Zie Kamer van Volksvertegenwoordigers, Verantwoording van de algemene uitgavenbegroting, doc. 51 2705/003 tot 006, 17 november 2006.

In deze variant worden er minder sociale prestaties uitgekeerd ten belope van 0,09 % van het bbp in 2012, namelijk 0,16 % van het bbp i.p.v. 0,25 % van het bbp overeenkomstig het scenario van het Generatiepact. Het verminderd beschikbaar inkomen van de gezinnen heeft een weerslag op het verbruik en de groei (- 0,02 % in 2012) en vervolgens op de werkgelegenheid (+ 450 werklozen in 2012).

Tabel 13 geeft een overzicht van de weerslag van de veranderde welvaartsbinding op de jaarlijkse groeivoeten van de vervangingsinkomens. Enkel de vervanging van het aangekondigde scenario 1,25 % 1 % en 0,5 % van het Generatiepact door de helft van de conventionele loonstijging vanaf 2009 wordt hier geanalyseerd.

Tabel 13 - Jaarlijkse toename van de SZ-prestaties, gedeflatteerd met de overeenkomstige prijsindex - in percenten

	2009	2010	2011	2012
Volgens het nieuw sociaal beleid: welvaartsaanpassingen gelijk aan de helft van de conventionele loonstijging				
Totaal SZ-prestaties in ESR-termen	2,5	2,2	2,4	2,4
waarvan prestaties in natura (waaronder geneeskundige zorgen)	3,7	3,4	3,1	3,0
waarvan vervangingsinkomens	1,8	1,6	2,0	2,1
PM Overeenkomstig het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 % van het generatiepact ongeacht de conventionele loonstijging				
Totaal SZ-prestaties in ESR-termen	2,8	2,4	2,5	2,5
waarvan prestaties in natura (waaronder geneeskundige zorgen)	3,7	3,4	3,1	3,0
waarvan vervangingsinkomens	2,2	1,8	2,2	2,3

In 2009 zou de toename van de vervangingsinkomens 0,4 % lager zijn (1,8 i.p.v. 2,2) met een welvaartsbinding van 0,2 % i.p.v. het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 % van het Generatiepact. Globaal genomen zou de toename van de SZ-prestaties 0,3 % lager zijn. Dit zou een besparing opleveren van 122 mln. euro in de globale rekening van de overheid.

Vanaf 2010 tot 2012 zou de toename van de vervangingsinkomens nauwelijks 0,2 % lager zijn dan het scenario 1,25 % 1 % en 0,5 % van het Generatiepact omdat, voor het overgrote deel van de vervangingsinkomens, de toegepaste welvaartsaanpassingen van 0,45 % en 0,5 % (zie tabel 11) omzeggens niet verschillen van het scenario 0,5 % van het Generatiepact. De verschillen doen zich enkel voor bij de nieuwe intredes voor zover hun verdiensten hoger zijn dan de loongrens en bij de gerechtigden op minimumbedragen en forfaitaire bedragen.

De zwaarste kost van welvaartsaanpassingen in het algemeen situeert zich in de werknemersregeling bij de vervangingsinkomens die meer dan een jaar geleden zijn ingegaan en in de regeling der zelfstandigen bij de minimumuitkeringen; telkens evenredig met hun talrijke aanwezigheid.

In 2012 zouden de verminderde welvaartsaanpassingen een besparing opleveren van 325 mln. euro in de globale rekening van de overheid of 0,09 % van het bbp.